

Regyei Ujság

Noviszád, 1939 szeptember 12, kedd

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 251. szám

A lengyelek ellen- állnak

Elkeseredett küzdelem Varsó birtokáért - A német páncélos gépkocsik a külvárosokba vonultak vissza - Sorozatos német ellenátmadások a nyugati fronton

Varsóból jelentik: A német hadsereg főparancsnokság hétfőn délben a következő jelentést adta ki:

A lengyelországi nagy csata befejezéséhez, tehát a Visztulától nyugatra levő lengyel hadsereg megsemmisítéséhez közeledik. Mialatt Dél-Lengyelországban a szívesen védekező lengyel csapatok a San-folyón át visszavonultak és a németek a San—Javornik—Polski szakaszon Radimnonál és Jaroslavnál kikényszerítették a folyón való átkelést, ugyanakkor a különböző területeken bekerített lengyel csapatok megkezdték a fegyverletételt. A körülzárt lengyel csapatrészek áttörési kísérleteit mindenütt megakadályoztuk.

A Narev folyó menti lengyel erősségek ellen folytatott küzdelem során sikerült Novgorodnál és Vizanál a folyó déli partján német hídfőállásokat alkotni.

A lengyel tüzérség a legkülönbözőbb toroknyílású ágyúkkal megindította Varsó keleti részében a tüzelést a lengyel főváros nyugati részében levő német csapatok ellen.

A német csapatok folytatták Gdiniá lengyel hadikikötő elzárását. Vasárnap Neustadt és Putzig német kézre került.

A légi haderő ismételen eredményes támadásokat intézett a Varsótól keletre levő, valamint a Lemberg, Lublin és Helm vidékén levő utak és vasutvonalak ellen. A lengyel csapatokat szétszórta és a csapatszállításokat megakadályozták. A németek Lembergben elpusztították a nyugati pályaudvart.

A nyugati harctéren a francia tüzérség Saarbrücken kiüritett repülőterét bombázta. A németek 3 francia gépet lelőttek.

A MEGSZÁLLT LENGYEL TERÜLETEK BIZTOSÍTÁSA

Londonból jelenti az Avala: Mint a Reuter-iroda közli, vasárnap éjjelkor a német rádiókban a következő közleményt olvasták fel:

— Ami a lengyel fronton folyó hadműveleteket illeti, a német népnek meg kell értenie, hogy csapatainktól nem lehet továbbra is az eddigi gyorsasággal való előhaladást várni. Az eddig elfoglalt területek biztosítása jelentékeny időt vesz igénybe.

A TIMES KATONAI SZAKÉRTŐJE A LENGYEL HARC-TÉRŐRŐL

Londonból jelentik: A Times katonai szakértője részletesen foglalkozik a lengyel hadsereg helyzetével. Kiemeli a német szárazföldi hadsereg hadműveleteit támogató német hadirepülők szerepét. Ezek a repülők a megtámadott lengyel seregek nemcsak a közlekedési vonalait rombolják szét, hanem a támadó német csapatoknak is biztonságot nyújtanak. A német légi haderő a legjobb gépekkel rendelkezik, amelyek mozgását úgy tudja irányítani, hogy az arcvonal mögötti támadások is komolyabb veszély nélkül hajthatók végre. Ezzel szemben a lengyel csapatok sokkal gyengébbek és támadásu-

kat még végrehajtás előtti megtörik a németek.

A lap a továbbiakban megállapítja, hogy a lengyel katona a nemzet hagyományainak szellemében küzd. A német részről fennálló akadályokat sem szabad azonban helytelenül megítélni. A gyors előnyomulás következtében a szállítások ideje is meghosszabbodott. A szétrombolt hidakat és alagutakat helyre kell állítani, ezen kívül a vasutvonalak használhatóvá tétele is sok időt követel.

Az angol szakértő ezután a német—francia front helyzetével foglalkozik és megjegyzi, hogy a németek tüntetően erős nyomást gyakorolnak, amit állandóan fokoznak. Nagy horderejű események a nyugati fronton egyelőre nem várhatók. Végül megállapítja, hogy a németek a nyugati frontra küldött erősítéseket nem a lengyel frontról vonták el.

MENEKÜL A LAKOSSÁG A LITVÁN HATÁRVIDÉKRŐL

Kaunasból jelenti az Avala: A vilkavaj körzetben, a lengyel—keletporosz határtól északra a litván lakosság a határvidékről az ország belseje felé menekül, mert a harcok a határ közvetlen közelében folynak.

Elkeseredett ütközet Varsónál

Bázelből jelentik: Ideérkezett hírek szerint a visszavonuló lengyel csapatok Galiciában felrobbantották és hasznavehetetlenné tették Jaslo petroleum forrásait. A Narev frontról érkező hírek szerint a lengyelek a Narev és Bug vidékén keményen ellenállnak és a megrövidített front előnyeit kihasználva feltartóztatták a német gépesített csapatok további előnyomulását.

Párisból jelentik: A lengyel főhadiszálláshoz beosztott francia és angol haditudósítók jelentése szerint a lengyel hadsereg visszavonulása és a lengyel kormány ~~székhelyének~~ Lembergbe való áthelyezése előre megállapított terv volt és a lengyel csapatok a visszavonulást rendben hajtották végre. A nagy átszervezés most véget ért és a Visztula

partján a lengyelek olyan tüzérségi erőket vontak össze, amintőre Kelet-európában még nem volt példa.

Varsótól mintegy 10 kilométernyire vasárnap óta elkeseredett csata dúl a lengyelek és a németek között. Varsóban a polgári lakosság továbbra is beszerezhet benzint és petroleumot.

Rómából jelentik: Az éjszaka Varsóból olyan hír érkezett Rómába, hogy a lengyel csapatok ellentámadásba mentek át. A jelentés szerint az ellentámadást ismert francia tábornok vezeti, aki állítólag kézbe vette a lengyel hadsereg újraszervezését is.

A varsói rádió vasárnap éjjel előtt azt jelentette, hogy Varsó környékén visszaverték a német osztagokat.

A német páncélkocsik visszafordultak Varsóból

Berlinből jelentik: A német páncélos csapatok varsói benyomulása után a lengyel rádió felszólította Varsó polgári lakosságát, hogy minden eszközzel küzdjön a benyomuló németek ellen. A lakosság Varsó utcáin páncélkocsi csapatokat ázott és a házakból lövöldözött a német katonákra. A polgárság támadására a német páncélos csapatok kivonultak Varsóból és az elővárosokban helyezkedtek el. Vasárnap délelőtt a német rádióállomások lengyel nyelven közölték, hogy amennyiben Varsó lakossága továbbra is nem katonai módon és a nemzetközi joggal ellentétben küzd a német csapatok ellen, ebben az esetben Németország Varsót nem tekinti többé nyílt városnak, hanem hadászati pontnak és a német repülőgépek egész Varsót bombázni fogják.

Ötven kilométeres arcvonalon folyik a harc nyugaton

Párisból jelentik: A francia vezérkar hétfőn délután a következő jelentést adta ki: Csapatunk és a német csapatok között kisebb ütközetekre került a sor. A Siegfried-vonal első erődítései ellen a támadások tovább folynak. A helyi ütközetek során több harcászati előnyöket szolgáltunk el. Két nap óta úgy látszik, hogy a németek nem engedik át ütközet nélkül első vonalukat és keményen védik azokat a helyeket, amelyek számunkra tüzérségi megfigyelésre alkalmasak. Az ellentámadások egész sorát indították meg, amelyek néha nagyon komoly jellegűek. Az 50 kilométeres frontszakaszon csapatunk helyi üt-

közetek tovább folynak. Az előőrsök ennek a szakasznak kétharmad részén rendes viszonyok mellett folytatják előnyomulásukat, míg a frontszakasz további részén az előnyomulást megnehezítették.

A TÖRÖK KÜLÜGYMINISZTER MOSZKVA BA UTAZIK

Isztanbulból jelentik: A török lakok közlik Saradzoglu török külügyminiszter moszkvai utazását. A török külügyminiszter Potemkin helyettes külügyi népbiztos áprilisi ankarai látogatását viszonozza.

A háború csak most kezdődik

— írja az angol sajtó — A francia hadvezetőség meglepően jár el és az emberanyag legnagyobb fokú kímélésére törekszik — Az arabok Nagybritanniát támogatják — A jövő héten összeül az amerikai parlament

Párisból jelenti az Avala: A francia vezérkar vasárnap este kiadott jelentése így hangzik:

Az arcvonalon végrehajtott módszeres tevékenységünk lehetővé tette az előnyomulást a Saar és a Vogézek között. Az ellenség nyomában támadó mozdulatokat tett a Moseltől keletre. A francia és angol tengeri haderő a La Manche-csatorna és az Északi-tenger egyes pontjain aknamezőket állított fel. A nap folyamán repülőink folytatták felderítő tevékenységüket.

A HÁBORÚ CSAK MOST KEZDŐDIK

Londonból jelenti az Avala: A Daily Telegraph a harctéri helyzet kapcsolatban azt írja, hogy Németország a Lengyelországban elért sikereket gyorsaságának köszönheti. Az egész világ tudja azonban, hogy a háború Németországgal csak most kezdődik és ezzel valamennyi angol alattvalónak számot kell vetnie. Anglia jól megjegyezte a világháború tanulságait, — írja a lap.

A FRANCIA VEZÉRKAR KIMÉLI AZ EMBERANYAGOT

Párisból jelenti az Avala: A hétfő reggeli sajtó a harctéri eseményekkel foglalkozva azt írja, hogy a francia főparancsnokság kímélni akarja az emberanyagot. A Journal többek között így ír:

— Néhány napig nem szabad nagy eseményeket várni. A főparancsnokság nem akar rosszul előkészített harcokban vért pazarolni. Arról van szó, hogy a háborút lehetőleg minél több emberélet megkímélésével nyerjük meg.

A Matin ezeket írja: Valamennyi támadást lassan, bölcsen és módszeresen vesszük keresztül. Gamelin tábornok meg akarja kímélni a francia vért. Minden támadást okosan készített elő és bizonyosak lehetünk benne, hogy nem viszi hadosztályainkat rosszul előkészített küzdelmekbe.

Az Epoque a háború tartamával kapcsolatban ezeket írja:

— Ha meg akarjuk kímélni a francia népet, hosszú háborúra kell számítanunk. Németország rövid háborúra törekszik. A francia általános mozgósítás tökéletes rendben bonyolódott le.

Az arabok Anglia mellett

Londonból jelenti a Reuter-iroda: A palesztinai arabok egyik legtekintélyesebb lapja felhívja az összes arabokat, hogy foglaljanak állást Nagybritannia mellett. A hadiállapot mindent egészen más alapokra helyezett, — írja a lap — és most sokkal komolyabb kérdésekkel foglalkozunk, mint a mi problémáink. Irak és Egyiptom is hadat üzent Németországnak. Az indiai muzulmán országok minden gazdagságukat a nagy demokráci-

A lengyel arcvonallal kapcsolatban a francia sajtó megállapítja, hogy a helyzet nem reménytelen. Ugyalászik, hogy a lengyelek újabb védelmi vonalakat alakítanak. Göring beszédéről a Petit Parisien így ír:

— Göring csalódott, mert szavai a franciák lelkiismeretére semmi hatást sem gyakorolnak. A lap szerint a mai zsákucsból csak egy kivezető út van és ez az, hogy Németország vonja vissza csapatait Lengyelországból.

A Petit Journal szerint nem tárgyalásokra, hanem a katonai tevékenység fokozására van szükség. A háború megrövidítésének egyetlen módja az erélyes hadvezetés.

ELSÜLYESZTETT ANGOL HAJÓK

Londonból jelenti az Avala: A »La Traviata« olasz gőzös fedélzetére vette a megtorpedózott Manard angol hajó két tisztjét és 15 tengerészét. A Manard gőzöst az Atlanti-óceánon torpedózták meg.

A Madgepoo angol gőzös aknára futott. A sebesültek száma ismeretlen.

A Rio Clara gőzöst szombatra virradó éjjel elsüllyesztették. A legénységet egy holland gőzös vette fedélzetére.

A Tiger angol hajót ugyancsak szombatra virradó éjjel elsüllyesztették. Az utasokat és a legénységet egy belga gőzös mentette meg.

A NORMANDIE-T ELADTÁK AMERIKÁNAK

Rómából jelenti: Az olasz lapok newyorki értesülése szerint a Normandie francia óceánjárót eladták egy amerikai hajózási vállalatnak. Az eladási tárgyalásokat az utolsó pillanatig titokban tartották. Az eladási feltételek és a vételár ismeretlen.

HÁBORUS MINISZTERIUMOK FRANCIAORSZÁGBAN

Párisból jelenti: A francia kormány átalakítása a legrövidebb időn belül megtörténik. Párisban úgy tudják, hogy hadfelszerelési, élelmezési s blokádmisztériumot létesítenek. A Paris Soir szerint a miniszterek jegyzékét már összeállították és a névsort Daladier miniszterelnök rövidesen Lebrun elnök elé terjeszti.

KIVÉTELES INTÉZKEDÉSEK PALESZTINÁBAN

Palesztinában életbelépett a hadiállapot. Korlátozták az arany- és pénzben vagy külföldi valutákban történő átutalásokat és bevezették

a tőkék kihelyezésének ellenőrzését. A palesztinai angol főbiztos felszólította a lakosságot, hogy idegen devizáit, elsősorban az amerikai, francia, továbbá belga és svájci devizákat adja el a kormánynak. Különböző intézkedéseket léptettek életbe a lakosság élelmiszerellátásának biztosítására is. Az élelmiszerek kivitelét megtiltották. Transzjordániából gazdasági küldöttség ment Jeruzsálembe és 40 tonna gabonát ajánlott fel az angol kormánynak.

TILOS A KÜLFÖLDI LÉGIÓKBA VALÓ BELÉPÉS

Prágából jelenti az Avala: A cseh-morva védnökség kormánya a következő felhívást adta ki:

— Az államelnök és a kormány szeptember 8-ji felhívásával kapcsolatban a legerélyesebben figyelmeztetjük a védnökség minden alattvalóját, hogy a legsúlyosabb büntetés terhe mellett tartózkodjanak a külföldön létrejött

katonai alakulatokba való belépéstől. A védnökség kormánya különösen felhívja a figyelmet azokra a következményekre, amelyeket a védnökség külföldi alakulatokban harcoló alattvalóinak német fogságba jutása maga után vonhat.

LETARTÓZTATÁSOK A SZLOVÁKIAI MAGYARSÁG KÖRÉBEN

Ungvárról jelenti: Szlovákiából érkezett megbízható jelentések szerint a múlt héten a szlovákiai magyarság körében újabb letartóztatások történtek. Letartóztatották Nits Andor késmárki képviselőt, Po'misch Artur lőcsei bankigazgatót, Halász Péter nagymihályi fényképészt, valamint Zamojszki, lengyel származású felsőzöngői fürdőtulajdonost. Hir szerint Esterházy János, az egyesült magyar párt elnöke állandó rendőri felügyelet alatt van. Ezt a hírt az Avala jelentése is megerősíti.

Olaszország gazdasági megerősödése

Rómából jelenti: A Giornale d'Italia megállapítja, hogy a jelenlegi rendkívüli viszonyok Olaszország nagymérvű gazdasági és kereskedelmi tevékenységét teszik lehetővé. A kereskedelmi kapcsolatok fenntartása más államokkal, valamint a tengeri forgalom újrafelvétele jelentős mértékben megerősítetik Olaszország gazdasági helyzetét. Az olasz kormány valamennyi élelmezési és katonai szempontból nélkülözhetetlen nyersanyagra kiviteli tilalmat rendelt el, míg más árucikkekben Olaszország — éppen gazdasági megerősödése következtében — fokozhatja kivitelét.

Az olasz kormány hír szerint elhatározta, hogy mindazokkal az államokkal, amelyek a szabad valuta-

forgalom alapján kereskedelmi kapcsolatban vannak Olaszországgal, olyan egyezményt köt, amely szerint az árukat előre vagy pedig hitelkeret formájában kell kifizetni. Ez annyit jelent, hogy a külföldi vásárlóknak az olasz áruk ellenértékét olasz vagy semleges bankknál kell letétbe helyezniük. Olaszország a szabad valutarendszer alapján Franciaországgal, Írországgal és több Európán kívüli állammal tart fenn kereskedelmi kapcsolatokat. A lap a továbbiakban hangsúlyozza, hogy az új helyzet következtében újra kell szabályozni a kereskedelmi forgalmat azokkal az államokkal is, amelyekkel Olaszország kliring-el-számolási viszonyban áll.

Összeül az amerikai kongresszus

Newyorkból jelenti: A Reuter-iroda tudósítója mértékadó helyről úgy értesül, hogy Rooseveltnak a kongresszust a jövő héten rendkívüli ülészsakra hívja egybe. A kongresszus elsősorban a semlegességi törvény módosításáról tárgyal majd. Különösen azokat a rendelkezéseket kívánják megszüntetni, amelyek megtiltják a hadviselő felek számára történt fegyver- és lőszerszállítást.

Német tiltakozás Bukarestben

Genfben jelenti: A Tribune de Genève bukaresti jelentése szerint a bukaresti német követség jegyzéket nyújtott át a román kormánynak. A jegyzékben német részről tiltakoznak amiatt, hogy formaruhás angol tisztek Románián keresztül Lengyelországba mentek.

A román hatóságok azzal számolnak, hogy a közeli napokban nagyszámu menekült érkezik Lengyelországból Romániába. A lengyel-román határon már megerősítették a csendőrséget és a határőrséget a menekülők beözönlésének megakadályozására.

Sokan, akiknek határátlépési igazolványuk van, nem hajlandók visszatérni Lengyelországba. A napokban Bukarestbe várják Weygand tábornokot, aki Ankarából Bukaresten keresztül Lengyelországba szándékozik utazni.

Zsúfoltak a német fogolytáborok

A németek vasárnap 24.000 foglyot ejtettek és három lengyel tábornokot is elfogtak. A német csapatok nyolc nap alatt akkora területet foglaltak el, mint a világháborúban egy év alatt.

Katonai közigazgatás Franciaországban

Berlinből jelentik: A német főhadiszállás közli:

Miután a lengyel folyosó területén a hadműveletek lezártnak tekinthetők, Hitler kancellár a sziléziai hadsoporthoz ment, amely Censtohován, Kielcén és Konskién át Varsó irányában tör előre. A német csapatok az elmúlt 8 nap alatt akkora területet hagytak maguk mögött, amelynek leküzdésére a világháborúban teljes egy esztendőre volt szükség. A repülő, a páncélos fegyvernem, a gyors csapatok és a gyalogság csaknem bihetetlen teljesítményt végzett.

A német csapatok a legutóbbi 3 nap alatt három lengyel tábornokot ejtettek foglyul, még pedig a 3., 7. és 19. lengyel hadosztály parancsnokait. A 19. hadosztály parancsnokát törzskarával együtt éppen akkor fogták el a németek, amikor gépkocsikon a csapatokhoz érkeztek.

A jelentés a továbbiakban közli, hogy Kielcen minden fogolytábor tulzsfolt és még mindig ezrével érkeznek mindenfelől a lengyel foglyok. Csupán Radom környékén 24.000 foglyot kísérték vasárnap a táborokba.

Hitler kancellár a Kielce—Radom körüli vidéken repülőgépen elszállt a harctér felett. Ezen a területen, a Visztulától közvetlenül nyugatra, a németek több lengyel hadosztályt bekerítettek. Hitler gépe előbb a multheti hadállások felett végzett repülést, majd a lengyelek visszavonulási pontja felett. A gép a radomi terület közepén, egy hadirepülőtérré átalakított hatalmas tarlón szállt le. Innen rövidesen Varsó irányába repült tovább, egészen addig a helyig, ahol — a fővárostól nyugatra — a lengyel csapatok kétségbeesett áttörési kísérletei a német tüzéség, továbbá a páncélkocsik és a gépfegyverek tüzeiben megsemmisültek. Hitler kancellár gépe vasárnap a késő délutáni órákban elhagyta az említett terepet és visszatért a főhadiszállásra.

Egy másik német jelentés szerint vasárnap a lengyel terület felett végzett repülések során egy bombavetőgép Liskov mellett leszállásra kényszerült. A legénység a leszállás után felgyújtotta a gépet és a segítségére siető másik bombavetőgépen elmenekült.

A LENGYEL VEZÉRKAR JELENTÉSE

A lengyel vezérkar vasárnap este 11 órakor a következő hadijelentést adta ki:

A német repülők tegnap egész nap folytatták bombázó tevékenységüket. Az Ostrove és Mazowiecki szakaszon, valamint a Bug vonalán tovább folynak a harcok. Varsó környékén visszavertük a németeket. A Visztulától nyugatra a németek páncélos alakulatainak tevékenysége volt megállapítható. Délen folytatódnak a harcok Sandomierctől nyugatra.

A varsói rádió vasárnap este 11 óra 30 perckor azt jelentette, hogy Varsó környékén a lengyelek visszaverték a német osztagokat.

Lipinszki, a varsói helyőrség parancsnoka vasárnap este tíz órakor közölte a varsói rádióban, hogy a lengyel fővárosnak nehézségei vannak. Vasárnap hajnali öt óra óta szakadatlanul tartanak az ellenséges légi támadások. Az első ilyen támadás alkalmából a lengyelek egy német felderítő gépet lelőttek.

LÉGI RIADÓ PÁRISBAN

Párisból jelentik: Két nap szünet után hétfőre virradó éjszaka 4 óra 6 perckor a párisiakat szirénabugás riasztotta fel. A francia főváros lakossága rendben és nyugalommal helyezkedett el az óvóhelyeken. A légi riadó szirénái 5 óra 20 perckor jelezték a veszély megszűnését.

ELSÜLYESZTETT ANGOL GÖZÖSÖK

Londonból jelentik: Az angol tájékoztató minisztérium hétfőn

reggel kiadott közleménye szerint nagyobb jelentőségű tengeri hadművelet nem történt, sok jelentés érkezett azonban német tengeralattjárók ellen végrehajtott műveletekről. A közlemény felelmi,

Berlin nem indított kimélelten tengeralattjáró-háborút

Berlinből jelentik az Avala: A német távirati iroda közli:

Az angol tájékoztató minisztérium hivatalos közleményt adott ki, amelyben Németországot azzal vádolja, hogy kimélelten tengeralattjáró-háborút indított a kereskedelmi hajók ellen. Ezzel szemben a német haditengerészet főparancsnoksága a következőket állapítja meg:

1. Már az Athenia esetében világosan kiderült, hogy a német tengeri haderő szigorú utasítást kapott, hogy alkalmazkodjék a tengeri háborúra vonatkozó nemzetközi szabályokhoz. 2. Ez a parancs továbbra is érvényben van és a német tengeri haderő a nemzetközi rendelkezések értelmében jár el. 3. Az angol hivatalos jelentés újabb kísérlet arra, hogy az angol propaganda valótlan hírek terjesztésével a semleges államokat Németország ellen hangolja.

HOLLANDIA ÁRVIZZEL IS VÉDI SEMLEGESSÉGÉT

Hágából jelentik: A holland erődítmények főparancsnoksága rendeletet adott ki a védelmi vonalak biztosításáról. A rendelet megtiltja a védelmi művek közelében az építkezést, továbbá minden olyan eljárást, amely befolyásolhatná a folyók, csatornák és utak vizellátását. Utrecht tartományban már előkészületek folynak kisebb terület elárásztására. Az intézkedést a lehetőséghez képest a polgári lakosság érdekeinek csorbítása nélkül hajtják végre.

A holland sajtóiroda közlése szerint a Németország felől holland területre menekülő angol repülőgépek közül egyet felismertek és a légvédelmi tüzéség tűz alá vette.

hogy Hollandia aknákat rak le az Északi-tenger szigetei között semleges védelmére. A jelentés a továbbiakban megemlíti, hogy az ellenséges tengeri haderők két angol gőzöst elsüllyesztettek. Az egyik gőzös 21 főnyi személyzetét sikerült megmenteni, a másik gőzös elsüllyesztésének azonban több halottja van.

MŰKÖDÉSBEN AZ ANGOL HAJÓHAD

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium közli: Bár a tengernagy hivatal még nem tette közzé a német tengeralattjárók elleni intézkedések pontos eredményét, az angol üldözőhajók és torpedórombolók, valamint a többi hadihajó továbbra is tevékenykedik. A háború első hetében az angol hadihajók összes típusai az egész világon kifutottak a tengerekre, hogy teljesítsék feladatukat és örködjék a birodalom tengeri összeköttetései felett. Bár néhány kereskedelmi hajót a tengeralattjáró-hadműveletek során elvesztünk, a németek kereskedelmi hajóit nagyobb számban fogtuk és süllyesztettük el vagy pedig arra kényszerítettük, hogy semleges kikötőkbe meneküljenek. A háború első hetében lényeges haditengerészeti művelet nem volt, de a kis tartalma angol hadihajók élénk tevékenységet fejtettek ki.

20.000 hektárnyi területet vesz megművelés alá. Ennek a területnek kétharmad részét buzávaaj vetik be.

ÖRZIK A PANAMA-CSATORNÁT

Washingtonból jelentik: Woodring tábornok, az Egyesült Államok hadügyminisztere elrendelte, hogy egy gyalogos dandár induljon utnak a Panama-csatorna megerősítésére. A dandár létszáma 2700 fő.

Behívások Belgiumban

Brüsszelből jelentik: A belga hadügyminisztérium újabb tartalékosokat hívott be kiképzés céljából. A kormány szigorú intézkedéseket hozott az áruüzérkedés, árdragítás és áruhalmozás ellen. Az intézkedések értelmében a felhalmozott árukat elkobozzák.

KIVITELI TILALMAK

Stockholmból jelentik: A svéd kormány rendeletet adott ki, amelynek értelmében hétfőtől kezdve tilos Svédország területéről vasércet, fát, papírt, vasat, szilíciumot, sineket és hengerelt acélt kivinni.

A svéd parlament 360 millió korona rendkívüli hitelt szavazott meg honvédelmi célokra.

A dán kereskedelmi minisztérium újabb kiviteli tilalmat bocsátott ki. Ennek értelmében tilos Dánia területéről bármilyen alakban konzervált élelmiszert kiszállítani.

Dánia a Kolling-fjordot és az ugynevezett Fehér Homokcsatornát összekötő tengeri átjáróban aknafogó háót helyezett el.

AMERIKA SEMLEGES KANADÁVAL SZEMBEN

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök vasárnap déli egy órakor kijelentette, hogy az Egyesült Államok semlegességet tanúsítanak Kanadával szemben.

KATONAI KÖZIGAZGATÁS FRANCIAORSZÁGBAN

Párisból jelentik: A francia kormány — mint ismeretes — az általános mozgósítással egyidőben az egész ország területére elrendelte az ostromállapotot. Ennek következtében az ország rendjének fentartása teljesen a katonai hatóságok kezébe került. A vasutak ellenőrzését is a hadvezetőség végzi és a katonai hatóságok a rendőrség intézkedéseit is ellenőrzik. A kormány szigorú intézkedéseket tett az árdragítás és az üzérkedés ellen. Páris élelmiszerellátása teljes mértékben biztosítva van. Az arany kivételével minden cikk behozatalát betiltották. Bizonyos esetekben a kereskedelmi miniszter kivételt tehet. Az ezüst- és a nikkelpénzt kivonják a forgalomból és papírpénzzel helyettesítik.

AZ ANGOL VÁROSKOK KIÜRÍTÉSE

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium közlése szerint legutóbb Anglia és Skócia legsűrűbben lakott városaiból 1.317.000 lakost távolítottak el. Egyes vidékekről még nem érkeztek pontos számadatok.

Az új titkos választást kerületi és járási rendszer szerint tartják meg

Dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter a kormány munkájáról és az egyezmény jelentőségéről

Dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter vasárnap Nisben tartott konferenciát az ottani radikális főbizottság híveivel. A miniszter beszédében ismertette az egyezmény létrejöttét és előzményeit.

Az egyezmény létrejötte után alakult meg az új kormány, amelyben a horvátok is képviseltetést kaptak és így ők is osztoznak a felelősségben. A kormány feladata az országot őrizni és a népek visszaadni azokat a politikai jogokat, amelyeket elvettek tőle.

A kormány, amely kiküszöbölte a belső ellentéteket, nagy tekintéllyel rendelkezik és a legalkalmasabb az ország külpolitikai érdekeinek védelmére.

Dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter kijelentette még, hogy véleménye szerint a szerb-horvát egyezményt a leglojálisabban és lelkiismeretesen fogják végrehajtani. Az államnak egy királya, közös határa, közös pénzügyei, gazdasági politikája és egy hadserege marad.

Vagy az állami és nemzeti egység érintetlen marad. A horvátok azt kapták, hogy saját területükön úgy rendezkedhetnek be, ahogy nekik jól esik.

Legfőbb feladata az új kormány-

nak a politikai jogok visszaállítását. Ez igen könnyű lenne, ha nem lennének ma Európában külpolitikai komplikációk és harcok. Ha ez nem lenne, akkor egészen másképpen lehetne beszélni. Most azonban az első az ország biztosítása.

Kormányunk — folytatta dr. Markovics Lázár igazságügyminiszter — a legrövidebb időn belül meghozza a választásokról szóló törvényt, amely titkos, kerületi és járási választásokat ír elő, még pedig a rendőrhatalóságok beavatkozása nélkül.

A választások igen fontosak lesznek, mert az új szkupstinának kell jóváhagyni a szerb-horvát egyezményt.

Az igazságügyminiszter beszédében azt is mondta még, hogy a gyülekezésről és egyesületekről szóló törvény is nagy szabadságot biztosít majd, úgyhogy lehet majd pártokat alapítani politikai programok alapján.

A külpolitikai helyzetről szólva a következő kijelentést tette:

A királyi kormány politikája az, hogy a végső szükségig és a véghatárig semleges maradjon. Ez a végső szükség az, ha bennünket valaki megtámad. Azt hiszem, hogy ez mindnyájunk számára világos.

Beslics Nikola közlekedésügyi miniszter Noviszádon megvizsgálta a vasútigazgatóság elhelyezésének lehetőségét

A miniszter tegnap délután az Emlékköthönban ismertette a szerb-horvát megegyezést és Jugoszlávia semleges álláspontját

Tegnap látogatást tett Noviszádon Beslics Nikola közlekedési miniszter és igen fontos megbeszéléseket folytatott a vasuti üzletvezetőségnek Noviszádon való elhelyezésére vonatkozóan.

A miniszter a délelőtti beográdi gyorsvonattal érkezett Noviszádra. Kíséretében volt Gyurics beográdi vasuti főigazgató. A vasuti pályaudvaron ünnepélyesen fogadták. Fogadtatására megjelent többek között dr. Radivojevic Jován dunai bán, Drincics Dragomir segédbán, dr. Milutinovic Obrád városi alelnök, Bájics Milán rendőrigazgató és több vasuti főtisztviselő.

A közlekedésügyi miniszter az üdvözlések után megtekintette a vasutállomás épületét, majd a vasuti fűtőházba, utána pedig a teherpályaudvarra ment, ahol megsejmelte az akkor végzett munkálatokat, a legcsekélyebb részletkérdések iránt is érdeklődve vizsgálatot tartott.

Tíznegy óra tájban a miniszter és kísérete gépkocsin a báni hivatalba ment, ahol több látogatást fogadott. Megjelent a miniszternél

dr. Petrovics Milos városelnök is, aki városi ügyekre vonatkozóan tanácskozott vele.

Azonkívül látogatást tett a miniszternél Hamm Ferenc, Petrov Száva és Avramovics Brankó parlamenti képviselő.

Végül Beslics Nikola fogadta a saját képviselőit és a következő nyilatkozatot adta.

— Azért jöttem Noviszádra, hogy ellenőrizzem a különböző vasuti intézmények működését. Megtekintettem a vasuti aluljárókat és felüljárókat, tanulmányoztam az újabb ilyen felül-, illetőleg aluljárók kiépítését a városi közlekedés meggyorsítása érdekében.

Kérdést intéztünk a miniszterhez, hogy szó van-e a volt szubotici vasutigazgatóságnak Noviszádon való elhelyezéséről.

— Egyelőre csak azt vizsgáljuk, hogy Noviszád rendelkezik-e azokkal a feltételekkel, amelyek vasutigazgatóság elhelyezésénél szükségesek.

— A vasutállomáson kívül megtekintettem a dunai kikötőt is — folytatta a miniszter és megvizsgáltam az

új, modern kikötő kiépítésének lehetőségeit. Az új kikötő tervei már elkészültek és

az építési munkálatok még az ősszel megindulnak.

Végül a miniszter elmondta, hogy délután résztvesz az Alekszandar király emlékköthönban tartandó JRZ értekezleten, amelyen a JRZ tagjain kívül számos más városi polgár is megjelöl. Az értekezleten

beszámol a Cvetkovics—Marek megegyezésről és ismerteti Jugoszlávia semleges álláspontját a

jelenlegi európai viszályban.

Eszaka Szuboticiára utazik, ahol szertan inspekció-tart, majd ma, kedden délután Szentára látogat el.

A tegnap, hétfőn délután 5 órai kezdettel megtartott értekezleten nagyszámú érdeklődő jelent meg, mert elterjedt annak a híre, hogy

az értekezlet összefüggésben áll a közeljövőben lehetséges választásokkal.

Az értekezleten részt vett Beslics Nikola kívül Tomics Jevrem testnevelésügyi miniszter is.

Egy magyar mérnök vidám esetei a szovjetgazdasággal

Budapestről írják: A napokban tért haza egy magyar mérnök Oroszországból. »Vidám« eseteket mesélt el, amelyek mindennél többet árulnak el a Szovjet gazdasági életéről és a mostani orosz viszonyokról.

— A lakosság legkedvesebb szórakozása a mozi — mondja a mérnök. — Igaz, hogy a legtöbb film propagandajellegű, egyiknek-másiknak mégis művészi a kivitele. Nemrégiben az összes mozik — mind állami kézben — egy teljes hónapra megszüntették a jegyek pénzért való árusítását.

A belépőjegyeket csak közönséges ponyvazsák ellenében szolgáltatták ki.

A mozilátogató jó zsákért jó helyet, silányabb állapotban levőért rosszabb helyet kapott. Furcsa látvány volt a mozipénztárak, illetve ezuttal zsákraktárak előtt várakozó emberek hosszú sora. Szerelmespárokat lehetett látni, hónapok alatt egy-egy zsákkal.

— Természetesen mulatságosnál mulatságosabb jelenetek játszódtak le. Nem egyszer

parázs viták keletkeztek

a zsákok minősége körül. Volt, aki arra esküdözött, hogy az ő zsákja még a cári időkbeli való, tehát jó minőségű. Egy másik mozarajongó nem éppen jó állapotban levő zsákjának feltjait igyekezett takargatni. A pénztáros, illetve zsákgyűjtő kifogásolta, hogy az egyik zsák piszkos mire a tulajdonos kétségbeesetten bizonygatta: nem piszkos ez, csak a színe olyan...

— Ennek a komédiának az a magyarázata, hogy az államnak a cukor, liszt és hüvelyesek szállításánál nagy szüksége volt zsákokra. Az ily módon összeszedett

zsákokat vagonokba rakták és a különféle gyárakba irányították.

Hozzá kell tenni, hogy ez a hihetlenül hangzó történet olyan ál-lamban játszódott le, amely egyike a világ leggazdagabb jutatermelő országainak. A Szovjet hivatalos kimutatása szerint a gyapot-, len- és jutatermelő kolhosok évről-évre nagyobb eredményt mutatnak fel.

A másik eset talán még az előbbinél is mulatságosabb és jellemzőbb. A mérnök Moszkvából dél felé utazott. A vasuti kocsi zsufolásig megtelt.

— Amikor körülnéztem a kocsiban — meséli a mérnök — feltűnt, hogy utitársaim közül sok parasztasszonynak feltűnően hosszú, különös alaku csomagja van. Amikor jobban szemügyre vettem a holmijukat, megál-

lapítottam, hogy ezek nem egyebek, mint

nagy iskolai falitérképek.

Hogy kerül az egyszerű parasztasszonnyokhoz a térkép?... Eszembe jutott, hogy mostanában a különféle szovjetszervezetek számára óriási számban adtak ki térképeket. Arra gondoltam, hogy a falusi asszonyok hazaviszik a mappát és otthon estéknént tanulmányozzák. Biztosság okáért megkérdeztem az egyik asszonytól: — Mondja csak, menyecske, a kolhos számára viszi ezeket a térképeket? — Dehogyis, enyém az, — válaszolta egykedvűen az asszony. — Szereti a földrajzot? — kérdeztem meghatódva. A fiatalasszony nem értett meg erre más formában megismételtem a kérdést: — Tanulni fog a térképről? — Eszem ágában sincs, fehérneműt varrok belőle...

— Most már én nem értettem a dolgot. Az asszony megmagyarázta, hogy a térképek vászonra vannak

leáztatják a papírt és az így kapott vászomból fehérneműt varrnak.

Igaz, hogy kicsit drága és a minősége sem valami jó, de a piacon még ilyent se lehet kapni. Vannak, akik még a papírt sem veszik le a vászonról, mert így télen a »térkép-ruha« melegebb.

Arról beszélt ezután a mérnök, hogy az ilyen esetek egyáltalán nem meglepőek már a Szovjet lakossága előtt. A nép régen elfelejtette azokat az időket, amikor még mindent lehetett kapni pénzért. Közben a szovjetpropaganda »boldog és megelégedett országról« beszél...

„Nincs többé kopasz fej”

Az A-vitaminről kinnő a hajs

Giessenből jelentik: A giesseni egyetemi klinika közlése szerint dr. Schwemmler Ernő orvos szenzációs eredményre jutott az A-vitaminnal való kísérletezése során. Dr. Schwemmler azoknál a pácienseinél, akik beteges hajhullásban szenvedtek, az A-vitaminnal kísérletezett és már

8 nap múlva határozott javulást állapíthatott meg.

Hosszabb kezelés után a hajhullás véglegesen megszűnt s erősen kopaszodó egyéneknél negyedévi kezelés után már erőteljes hajnövekedést okozott az A-vitaminos csodaszer.

A katonai arcvonal mögött gazdasági és pénzügyi is küzd, amely épen olyan fontos

A francia pénzügyminiszter beszéde Franciaország népéhez a gazdasági és pénzügyi háborúról

Franciaország győzni fog — mondotta Paul Reynaud pénzügyminiszter

Párisból jelentik: »Melyek azok az okok, amelyek arra késztették, hogy ma este a gazdasági, pénzügyi és hitelezési kérdésekről beszéljek, amikor minden szem a harctér felé figyel» — így kezdte vasárnap esti beszédét Paul Reynaud francia pénzügyminiszter.

Fejtegetései során Paul Reynaud emlékeztet az 1918 évre, amikor a világháború befejezése után nem értek el semmit sem azok a kis zászlócskák, amelyeket a térkép különböző helyeire tűzdeltek, mert akkor a tény Németország erkölcsi erejének elbukása volt, miután gazdasági, hitel és pénzügyi viszonyai teljesen kimerültek voltak.

»A harcoló arcvonal mögött, — folytatta Reynaud — egy gazdasági és pénzügyi arcvonal is van, amely épen olyan nagy fontossággal bír.

Nem akarom az ellenséget lebecsülni, mert Németország óriási erőfeszítéseket tett, hogy felkészüljön a háborúra. Németország gazdasági és pénzügyi téren a legnagyobb mértékben szervezett, minden szervezete azonban bizonytalan lábakon áll. Németországnak ezen az arcvonalon nincsenek friss csapatai.

Ami Franciaországot illeti, gazdasági és pénzügyi adottságai messze felette állanak az ellenség adottságainak. A francia hadiipar egy év óta fokozott ütemben dolgozik és ezzel párhuzamosan emelkedett országunk gazdasága is. Az aranytartalék 30 százalékkal emelkedett. Nem mellékes ha felhívom figyelmüket arra, hogy a francia nemzeti bank ma kétszer annyi arannyal rendelkezik, mint 1914 augusztusában. Ezekért az aranytonnákért, ha szükséges mutatkozik vásárolhatunk majd a külföldön, hogy a megfelelő nyersanyagok rendelkezésünkre álljanak. Ugyancsak veszünk repülőgépeket és hadianyagot is. Ezek az aranytonnák, amelyekkel rendelkezünk, igazolják Franciaország pénzügyi ellenállóképességét. Nem kellett moratóriumot sem életbeléptetnünk. Bankjaink és pénztáraink összes ablakait kinyitották és mindent kifizettek, míg 1914-ben csak 50 százalékat fizettek tizennégy napoként. Más oldalról viszont igen nagy kiadásaink voltak. Törvényes felhatalmazásunk van arra, hogy a francia banktól 25 milliárdos kölcsönt felvegyünk. A francia banknál levő előlegünket még nem vettük igénybe. Ez azt jelenti, hogy a franciák teljesen megértik a helyzetet és, ahelyett hogy a bankjegyeket visszatartanák, fegyverkezési kölcsönt jegyeznek velük. A háború első hetében nem volt pénz visszafizetés, hanem 1,600,000,000 frankért jegyeztek fegyverkezési bónuszt. A kormány, mint önök előtt jól ismeretes, pénzügyi és gazdasági téren is háborút hirdetett. Amint tegnap még béke politikát folytattunk, úgy ma már háborús politikát

üzünk. Jegyezzük meg, hogy ami a nemzetvédelmet illeti, még mindig érvényben van az:

az utolsó negyed óra azé a nemzeté lesz, amely a legtöbbet tudja termelni és a legkevesebbet költeni.

Egészen világos tehát, hogy minél többet kell termelni. Repülőgépeket, ágyukat, löszert és más hadianyagot kell szállítani, ugyanakkor azonban azokat a cikkeket is elő kell állítani, amelyek lehetővé teszik a polgárság normális öltözködését, a normális kivitelű és az arany tartalékkal való normális műveltet. Aki termel, annak termelnie kell. Aki dolgozik, annak dolgoznia kell. Ebben a tekintetben földmives asszonyainkra hívom fel figyelmüket, akik a saját hatáskörükben megmutatták a szükséges bátorságot és akiket bizonyos mértékig szintén zászlók alá hívtak, mert kitartottak munkájukban, nehogy egyes üzemekben fennakadjon a munka. Ugyancsak meg kell említenem a fiatal cserkészeket is, akik segítőknek a földművelésben, a termés betakarításában a legteljesebb önfeláldozással.

Amint mondtam: az első felvétel minél többet termelni.

A másik elv, minél kevesebbet költeni. A mai körülmények között a felesleges költségek büntetett, mert az egyesek jövedelmével azért kell takarékoskodni, hogy azt a honvédelem céljaira lehessen igénybe venni, akár munkaadókról, akár munkásokról van szó. Fő célunk az, hogy megakadályozzuk azok túlzott gazdagodását, akik a honvédelmet látják el.

Arra törekszünk, hogy megvédjük a termelőket, hogy lehetővé tegyük az egyes szakemberek tevékenységét a gyárakban és ezért jövedelmeiket 2—15 százalékkal fel emeltük. Meg kell érteni, hogy ez a háború állapot nem teszi lehetővé a külfölddel való erősebb kereskedelmi kapcsolatot. Nem engedjük meg azoknak a cikkeknek a behozatalát, amelyekből az ellenségnek haszna lenne. Ezzel kapcsolatosan már megtörténtek az összes törvényes intézkedések. A mai napig megjelent törvényerejű rendeletekkel meghatároztuk az árfolyamok ellenőrzését, amint azt Nagybritánia is megtette. Franciaország már hosszabb ideje élvezi kereskedelmében a gazdasági liberalizmust, ez a liberalizmus azonban a békében volt csak jó, míg háborús időkben káros lehet. Azok a rendeletek, amelyek ma jelentek meg a hivatalos lapban, az egész francia birodalomra vonatkoznak. Közöltük már azelőtt, hogy

a háború kitörésével egyidejűleg egészen más szellemnek kell érvényesülnie.

Ennek a szellemnek megfelelően

hoztuk azt a rendeletet, amelynek alapján nem lehet külföldi devizákat vásárolni, mert ez egyedül a nemzeti bankot illeti most meg. Az élelmiszerek ellenőrzése lehetetlené teszi a spekulációt és az egyes cikkek árának emelését. E téren kérlelhetetlenek leszünk és arra törekszünk, hogy olyan helyzetet teremtsünk, hogy az egyesek érdeke azonos legyen a köz érdekeivel. A takarékoskosságot az állampénztár köl-

csőneinek és pénztárjegyeinek jegyzésében látjuk majd, mert ezzel lehet majd pénzelni a háborút.

Ime ez az az ut, amelyen haladunk. Ezt a harcot azért kezdjük, hogy megnyerjük és azt hiszem, hogy ehhez nem kell az önök külön hozzájárulását, lelkesedését és hazaszeretétet kérnem, mert mindez együtt született önökkel, még pedig oly hatalmas erővel, hogy minden egyén a legtöbbet fogja tenni a téren, amit csak tehet. Nem érzelmeikhez, hanem értelmükhöz fordulok, mert pénzügyminiszterük abban a reményben beszél ma este, hogy értelmük fog győzedelmeskedni. Németország 1918 november 11-én a szövetséges katonai ereje előtt tette le a fegyvert. Ez a mi fensőségünk még mindig fennáll. Sőt ma még hatásosabb lehet. A világ két leg-hatalmasabb birodalma, Nagybritánia és Franciaország harcba szállottak. Győzni fogunk, mert mi vagyunk az erősebbek.»

Veni Sancte Spiritus...

A középiskolákban megkezdődtek az előadások

Az ország középiskoláinak tanulmányi részében tegnap megkezdődött az elő-

adás. Noviszádon minden középiskolában megindult a munka, csak a technikai középiskolában nem, itt szeptember 14-én kezdődik a tanítás. Az előadások megkezdése előtt ünnepélyes Veni Sancte istentiszteleteket tartottak.

Novisád első számú fiugimnáziumában összesen 710 tanuló iratkozott be. A második fiugimnáziumban 380 tanulója van. A leánygimnáziumba összesen 1130 tanulót vettek fel.

Tehát Noviszádon összesen 2220 gimnáziumi növendék van.

A kereskedelmi akadémiában 415 tanuló iratkozott be. Az akadémiában 11 osztályt nyitottak meg.

A tanítóképzőbe 147 leányt irattak be. A leánypolgári tanulóinak száma 401, a fiupolgári iskolába 685 tanuló iratkozott be, tehát

polgári iskolába Noviszádon 1086 tanuló jár.

A technikai középiskolába 208 tanuló iratkozott be.

Valamennyi középiskolába külön kérvény és külön felsőbb hatósági engedély alapján még vesznek fel tanulókat.

A PETROVGRÁDI ISKOLÁKBAN

Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi középiskolákban befejeződtek a beiratások és a rendes határidőn túl már csak a tantestület engedélyével, előzetes kérvény alapján lehet beiratkozni.

Az állami reálgimnáziumba 1140 tanuló iratkozott be. A Veni Sancte ma, szeptember 12-én lesz, utána közlik a tanulókkal, hogy mikor kezdődik meg a tanítás, mert

a gimnázium épületén nagy átalakítási munkálatok folynak, amelyek még nem fejeződtek be.

Az állami kereskedelmi akadémiában a beiratkozott tanulók száma 228, és pedig az első osztályba 40, a másodikba 61, a III. ba 62 és a IV. osztályba 85 tanuló iratkozott be. Az első osztály kivételével minden osztályban két párhuzamos tagozat lesz.

A kereskedelmi és gyáripari kamara magán kereskedelmi akadémiájában a tanulók száma az első osztályban 45,

a második osztályban 39. A kamara technikai szakiskolájának gépészeti osztályára 34, elektrotechnikai osztályára 20, építészeti osztályára 25, az idén megnyitott malomipari osztályára pedig 22 tanuló iratkozott be.

Az állami kereskedelmi akadémiában és a két nyilvánossági joggal felruházott magániskolában szeptember 11-én kezdődött meg a tanítás. A magániskolák tanítása egyelőre még a régi helyen folyik, az új iskolaépület elkészülte után pedig az állami kereskedelmi akadémiával együtt abba költöznek.

Az állami fiupolgári iskolában a beiratott tanulók száma 590.

Ennyi tanulója az iskolának még soha sem volt.

Az elmúlt évben 12, az idén 14 tagozatban folyik a tanítás, úgyhogy a tanteremhiány most még jobban érezhető és még inkább a tanulmányi előmenetel rovására megy. Az új kamarai iskolaépület elkészülte után az állami kereskedelmi akadémia elköltöztetése után azonban több tanterem felszabadul, úgyhogy a tanítás is normális keretek között folyhat.

A leánypolgári iskola növendékeinek száma 420. A két polgári iskolában a tanítás szombaton megkezdődött.

A legyek kiirtására hagyta vagyonát egy bogaras brazilai milliomos

Rio de Janeiróból jelentik: Különös végrendeletet hagyott Novolles bankár, akit Rio de Janeiro egyik leggazdagabb emberének ismertek. A röviddel ezelőtt elhunyt milliomos egész vagyonát

a legyek kiirtására irányuló kísérletekre hagyta.

Különböző tudományos intézetek hatalmas összegeket örökölték azzal a feltétellel, hogy a nagy vagyont csupán a legyek elleni harcra lehet felhasználni. A végrendelet végén megjegyezte a különöc milliomos, hogy a gyermekek és a legyek voltak életének egyedüli bosszúságai. Novolles bankár végrendeletét a hátramaradott családtagok érthető elkeseredéssel támadták meg.

A Regime Fascista írja:

Az olasz nemzeti érdekek minden más szemponton felül állanak

A nyugattal szemben Németországnak nincsenek háborus céljai — A szlovákiai magyarok ezrével menekülnek át magyar területre

Rómából jelentik: A Regime Fascista felhívást intéz az olasz néphez, hogy folytassa mindennapi munkáját, szemelt a Ducera függesse és mindenben hajtsa végre az ő elhatározásait. Minden olasz embernek tudnia kell, hogy akármilyenek legyenek is ezek az elhatározások, mindenképpen hasznára fognak válni Olaszországnak. Amit a fasizmus 17 év alatt tett, az biztosítékot nyújt a jövőre is. Olaszország szilárdan kitart kötelezettségei mellett, de természetesen saját érdekei keretében mert a nemzeti érdekek minden más megfontoláson felül állanak. Olaszország a maga részéről mindent megtesz, hogy a háborút elkerüljék. Ez a kiinduló pont, amelyből az egész mai helyzet és Olaszország magatartása is következik — írja a lap.

Magyarország nyugodtan várja az események alakulását

Rómából jelentik: A Corriere della Sera budapesti tudósítója a következőket írja:

Magyarország tudja, hogy Németország szavatolta új határait és éppen ezért nyugodtan várja az események fejlődését. Budapesti politikai körökben ezenfelül meg vannak győződve arról, hogy Németország igyekszik elkülöníteni a mostani viszályt akkor is, ha arra kényszerítik, hogy — lengyelországi győzelmével megerősödve — harcba szálljon a francia—angol szövetséggel. Budapest viszonya Rómához és Berlinhez az események rohamos fejlődése ellenére is változatlan maradt. Olaszország magatartását magyar részről továbbra is méltányolják. Ez a magatartás — hangoztatják Budapesten — egyáltalán nem jelenti azt, hogy Olaszország távolmarad az európai ügyektől. Olaszország akárcsak Magyarország is, lábhoz tett fegyverrel áll. Olaszország teljesen ura akaratának és Magyarországnak, bár kisebb és ehhez mérten szerényebben felszerelt nemzet, bizalomteljes megértéssel van a nagybaráti nemzetek európai feladatai iránt.

TÖMEGES MENEKÜLÉSEK SZLOVÁKIÁBÓL MAGYARORSZÁGRA

A Messagero budapesti tudósítója közli, hogy Szlovákiából a magyarok tömegesen menekülnek át magyar területre. Ez első pillanatban érthetetlennek látszik — írja a tudósító — valószínű azonban, hogy a szlovákok — kihasználva a német hadsereg támogatását és nem törődve Berlin és Budapest viszonyával — újra megkezdtek a szlovákiai magyarok üldözését. Az elmúlt napokban a szlovákiai magyarok és a szepességiek ezrével lépték át a határt a Hlinka-gárdisták szemeláttára, akik nem merték őket feltartóztatni. Mecenzéf környékén már csak az asszonyok és gyermekek maradtak.

Németország hadicéljai csak Lengyelországra szorítkoznak

Berlinből jelentik: A Frankfurter Zeitung hétfői száma megjegyzi, hogy bár a mai német nép nem él a lelkesedésnek abban a mámorában, amely a világháború első hónapjait áthatotta, mindamelllett tudatosan néz szembe a sorsával és minden intézkedést megtesz, hogy utolsó erőfeszítéssel is, sorsának ura maradjon. A politikai és katonai vezetés között ma nincs meg az a tragikus ellentét, mint 1914-ben és nem lehetséges az sem, hogy a belső arcvonalat erkölcsileg megbomlasszák. A világháború és a mostani háború összehasonlítása során a lap megemlíti, hogy Oroszország most nem áll Németország ellenfelei oldalán, Olaszország pedig, amely szorososan összeforrott Németországgal, fontos szerepet vállalt magára a háború elszigetelésénél.

Németország háborus céljai kizáróan Lengyelországra vonatkoznak — írja a lap. Hitler szavaival élve: el kell érni, hogy Németország és Lengyelország viszonyában olyan fordulat következzen be, amely biztosítja a békés együttműködést. A nyugattal szemben Németországnak nincsenek háborus céljai. Németország csupán a keleti határán fennálló igazságtalanságokat akarja helyrehozni.

A PÁRISIAK HOZZÁSZOKTAK A GÁZÁLARCHOZ

Párisból jelentik: A Havas-iroda tudósítója leírja a francia főváros hangulatát az általános mozgósítás 8. napján. A lakosság — írja — elég gyorsan alkalmazkodott a körülményekhez. A párisiak hozzászórtak a gázálar viseléséhez és mindenüvé vállukra vetve vagy nyakukra tűzve, magukkal hordják a gázálarokat. A tereken mozgórség és a rendőrség tartóztatja fel a járókat személyazonosságuk és katonai minőségük igazolására. Igen sok üzlet zárva van, mert tulajdonosa bevonult.

Az önkéntesek besorozása egyébként szakadatlanul folyik. Három önkéntes katonai alakulatba megkezdtek a besorozásokat. Ezek az alakulatok lengyelekből, továbbá csehekéből, szlovákokból és osztrák emigránsokból állnak. Az idegenlégő sorozó irodái előtt hosszú sorokban állnak a jelentkezők. A lengyelek ezer számra jelentkeznek a sorozó irodákban. Ugyanakkor nagy a forgalom az északafrikai ügyek hivatalánál is, ahol az alektrik, tunisziak és marokkóiak jelentkeznek a francia hadseregbe.

Az utasszállítás napról-napra javul. Több, eddig zárva tartott földalatti állomást is megnyitottak. Megindul a társaságokforgalom is. A pályaudvarokon rendes mértékben bonyolódik le a forgalom. Az újonnan mozgósítottakat kijelölt helyekre szállítják. Az ugynevezett Colombes-stadionban a franciák eddig 20.000 külföldit gyűjtöttek össze. Ezeket pillanatnyilag elhelyezésként tekintik. A huszezer külföldit egyenként leigazoltatják, gyűjtőtáborba szállítják vagy polgári szolgálatra osztják be, végső esetben pedig a francia hadsereg kötelékébe veszik fel. Daledier miniszterelnök hétfőn délelőtt Petain tábornagyot, Franciaország madridi nagykövét fogadta.

AMERIKA IS BEAVATKOZIK?

Newyorkból jelentik az Avala: A kanadai parlamentben Thompson képviselő a német—kanadai hadüzenettel kapcsolatban kijelentette, hogy meggyőződése szerint rövidesen az Egyesült Államok is beavatkoznak a háborúba.

PILÓTAKÉPZŐ TANFOLYAMOK AZ AMERIKAI EGYETEMEKEN

Newyorkból jelentik az Avala: Százhetven amerikai egyetem elhatározta, hogy különleges pilótaképző tanfolyamokat állít fel. A tanfolyamok 72 órás elméleti oktatásból és 50 órás gyakorlati repülőoktatásból állnak.

ÉLELMISZERKORLÁTOZÁSOK GÖRÖGORSZÁGBAN

Athénből jelentik: A görög kormány az ország élelmiszerellátásának biztosítására rendkívüli intézkedéseket léptetett életbe és elrendelte a kenyér, hus és más elsőrendű élelmiszerek fogyasztásának korlátozását. Az élelmiszerügyi minisztérium szerint az országnak negyven millió drachma megtakarítást jelent, ha a husfogyasztást fejenként és naponként 25 grammal csökkentik. Kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap állatok levágása és a hus fogyasztása tilos. Egy személynek csupán annyi élelmiszert szabad kiszolgáltatni, amennyire az illetőnek szüksége van. Kivételt képez a vaj, olaj és a cukor. A rendelet megtiltja az ugynevezett sült tészták készítését. A petróleum árát maximálták. Az összes volt csendőrt, városi rendőrt és tüzoltókat jelentkezésre szólították fel.

ritást jelent, ha a husfogyasztást fejenként és naponként 25 grammal csökkentik. Kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap állatok levágása és a hus fogyasztása tilos. Egy személynek csupán annyi élelmiszert szabad kiszolgáltatni, amennyire az illetőnek szüksége van. Kivételt képez a vaj, olaj és a cukor. A rendelet megtiltja az ugynevezett sült tészták készítését. A petróleum árát maximálták. Az összes volt csendőrt, városi rendőrt és tüzoltókat jelentkezésre szólították fel.

A PÁPAI TESTŐRÖK IS BEVONULTAK

Rómából jelentik: A Vatikán svájci testőrségét is mozgósították és a svájci kormány rendeletére a pápai testőrök már elutaztak Vatikánvárosból.

MENEKÜLÉS A TENGER. ALATTJÁRÓK ELŐL

Londonból jelentik: A Warwick Castle angol személyszállító hajónak sikerült megmenekülnie két német tengeralattjáró üldözése elől. Az angol gőzös szombat este érkezett meg Délafrikából Angliába. A hajó legénysége az újságíróknak beszámolt a menekülés részleteiről. Mint mondták, két német tengeralattjáróra lettek figyelmesek. Az egyik az angol hajóval szembe jött. Amint a hajó észrevette a német buvárnaszádót, zezugos vonalban kezdett haladni és így menekült meg a tengeralattjárótól. Nemsokára egy másik tengeralattjárót pillantottak meg, mintegy 3 tengeri mérföld távolságban. Az angol hajón mintegy száz utas tartózkodott, de a legénység úgy intézte a menekülési mozdulatokat, hogy az utasok egyike sem szerzett tudomást a veszedelemtől. A személyszállító hajó segélyjeleket adott le az angol hadihajóknak. Ettől kezdve a Warwick Castle nem találkozott német buvárnaszádokkal.

A SZOVJET KORLÁTOZZA AZ ÁRUKIVITELT

Moszkvából jelentik: A népbiztosok tanácsa felhatalmazta a külkereskedelmi népbiztosot, hogy az áru kivitelt korlátozhassa vagy megtilthassa. Ezenkívül joga van a külkereskedelmi népbiztosnak megtiltani olyan áruk kivitelét, amelyeket a vásárlók a külföldre történő szállítás előtt nem fizetnek ki.

FRANCIAORSZÁG ÉS ANGLIA A VÉGSŐKIG HARCOL

Londonból jelentik: Az angol sajtó változatlan eréllyel hangoztatja, hogy a demokráta hatalmak végsőkéig elszántan harcolnak és már nem veszik figyelembe Németország esetleges békeajánlatait. A Daily Mail klemell, hogy Anglia és Franciaország a végsőkéig küzd. A News Chronicle vezércikkében azt írja, hogy a végső cél elérése előtt Franciaország s Anglia nem vet véget az ellenségeskedésnek.

HIREK

DERÜLT IDŐ, A MELEG FOKOZÓDIK

Jugoszláviában az elmúlt 24 órában derült, meleg idő volt, a hőmérséklet kissé emelkedett. A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlén 4, a legmagasabb Podgoricán 32 fok volt.

Időjárás szeptember 12-re: Derült idő várható, a hőmérséklet fokozódik.

A nap kél 5 óra 12, lenyugszik 17 óra 57 perckor.

Áthelyezés. Dimitrijevic Drágát, a noviszádi leánypolgári iskola igazgatóját áthelyezték Petrovgradra. Az igazgatót tegnap bucsuzott el noviszádi ismerőseitől és tisztelőitől és átköltözött Petrovgradra.

Kápláni kinevezés. Török Vince adai születésű ujmisési lelkész a püspöki hatóság kinevezte Máligyosra káplánnak.

A noviszádi tartalékos tisztek egyesületének védszent ünnepe. A tartalékos tisztek országos egyesületének noviszádi szervezete szeptember 15-én, a szaloniki front áttörésének napján üli meg védszentünnepe. A kalácsszegést délelőtt 11 órakor tartják a tiszti otthonban. te 9 órai kezdettel ugyanott táncmulatság lesz.

Uj ügyvéd. Dr. Földes János ügyvédi irodáját Szuboticán, Krupczevicseva (Rudics) ucca 1 szám alatt megnyitotta. (Földes ruhaüzlet épületében). Telefon: 561.

Szeplőkirálynő

Newyork nemrég megrendezte a szeplőkirálynő és szeplőkirályválasztást. Ötöt tizenkétéves korig összegyűjtötték Amerika legszeplősebb fiát és leányait. Előzőleg az Egyesült Államok 217 városában kihirdették, hogy jöjjenek a szeplősök Newyorkba a különös választásra. A jelölteknek héttal zsűri előtt kellett elvonulniok és bizony nehéz volt a választás.

Végül is a tizenkétéves May Dolan filadelfiai leányt választották meg szeplőkirálynőnek, akinek arcán nem kevesebb mint huszezer szeplőt találtak. Szeplőkirálynak a 6 éves Charles Fortyt választották. Érdekes, hogy tizennégy pályázót kizártak a versenyből, mert a zsűrit rá akarták szedni azzal, hogy arcukra mesterséges uton festettek szeplőket. Hiába, Amerika csak Amerika marad!

Világi jegyzőt választott a keleti református egyházmegye. A jugoszláv királysági református keresztényen egyház keleti egyházmegyéje most tartotta idei közgyűlését. A jelentések letárgyalása után felbontották az egyházmegyei világi jegyzői állásra beadott szavazatokat. Az egyházközségek presbitériumai a tisztségre egyhangulag Korszós Tibor alibunári ügyvédjelöltet választották meg. Utána eskütétele következett. A bírósági ülés után társas ebéd volt.

Adai hírek. Kiti Sándor 13 éves kanász, Török Ferenc gazdálkodó alkalmazottját az ökor a szarvával az arcán súlyosan megsebesítette. Dr. Sztankovics Dimitrije községi orvos részesítette első segélyben. — Az Önkéntes Tűzoltó Testület és a Gazdakör jólsikerült táncmulatságokat rendeztek.

Női őszi-kabátok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

KINCESLADÁT TALÁLTÁK A 30 ÉVES HÁBORU IDEJÉBŐL. Leipzigből jelentik: A város környékén végzett ásatási munkálatok során érdekes leltre bukkantak az ott dolgozó munkások. Az egyik munkás nagy vasládát talált a föld mélyében, amely telve volt a 15., 16. és 17. századból való arany- és ezüstmérekkel. Több mint 100 darab az érmék közül Gusztáv Adolf képet viseli. A pénzekkel telt ládát valószínűleg még a 30 éves háboru idején ásták el és tulajdonosa elcsúszott, hogy bárkivel is közölhette volna a kincsesláda lehelhetését.

Női és férfi DIVATANYAGOK

Elsőrendű árú... mégis olcsó áru!
Ezt keresi Ön?
Ezt nyújtja Önnek
BARTH FERENC új rófa üzlete
Noviszád, Kralja Petra I. 7 (Fő tér)

— Uj orvos Sztáribecsen. Dr. Réh Dezső megnyitotta rendelését Sztáribecsen, Kralja Petra u. 45. szám alatt.

— Petrovoszelói hírek. Dr. Takács Ferenc adminisztrátor két heti szabadságra külföldre utazott. Németh Béla segédlelkész az istentiszteletek változásáról naponként értesíti a templomban a hívőket. — Balubzics Ozren községi elnök figyelmezteti ezuton is a lakosságot, hogy tartózkodják a rémhír terjesztéstől, politikai véleménynyilvánítástól, mert az utóbbi időben több személyt feljelentettek, akiket a legujabban megjelent rendelet értelmében igen szigoruan megbüntettek. — A kukoricaszedés a jövő hét folyamán teljes egészében megindul.

— A noviszádi önkéntes ápolónők figyelmébe. A noviszádi Vöröskereszt ezuton is felhívja a noviszádi önkéntes ápolónőket, hogy csütörtökön, szeptember 14-én este 6 órakor jelentkezzenek a Vöröskereszt irodájában.

— Az idült székrekedés, valamint következményeinek — főleg az emésztési zavaroknak — leküzdésére a természetes »Ferenc József« keserűviz rég kipróbált házi szer, amely hosszabb használatra is kiválóan alkalmas Gyomor- és bélbajok, kik a Ferenc József vizet isszák, annak ugy hatásával, mint izével igen meg vannak elégedve. Reg. S. br. 30474/35.

Női divattáskák

Irat- és pénztárcák

Uti necessairek

Divat bőrövek

VEZET A

MERKUR

speciális bőrönd-
és táskarú-üzlet

NOVISZAD

Trg Oslobođenja (Apolló-ház)

— Feketicsi hírek. A református egyház presbitériuma elhatározta, hogy a régi temető parcelláit vasárnap, szeptember 17-én nyilvános árverésen béreveszi, majd a kedden Sztáramoravicán megtartandó északi egyházmegyei közgyűlésre és konferenciára képviselőül Balogh Sándor kurátort, Lódi Gáspár, Harangozó Mihály és Bányai János presbitereket küldte ki. — Veress József csurugi téglagyáros Sztítás Erzsébetet, Sztítás László tekintélyes feketicsi mészárosmester leányát eljegyezte vasárnap.

— Fényes nappal kifosztották egy temerini gazdálkodó házat. Ismeretlen tettes vakmerő betörést követett el tegnap délelőtt Temerinben. Bakos József gazdálkodó feleségével együtt kiment a piacra, de előzőleg minden ajtót gondosan bezártak. A piacon egy óra hosszat tartózkodtak, ezt az aránylag elég rövid időt azonban ismeretlen tettes alaposan felhasználta: betörte az ablakot, behatolt a szobába és a feltört szekrényből ellopja Bakos megtakarított 7.800 dinárját. A gazdálkodó feljelentésére a rendőrség erélyes nyomozást indított.

— CSAK REPÜLŐGÉPEN TUD KÖLTENI. César Artin francia költő olyan nyilatkozatot tett, hogy csak repülőgépen tud költeményeket írni. Ezért állandó jegyet váltott az összes francia légvonalakra.

SZEDER, TUSKE NÉLKÜL. A londoni virág- és gyümölcskiállításnak egyik érdekessége a tuskenélküli szeder. Különösen sok szép új dala mutatnak be a kiállítók.

— Autó és kerékpár összeütközése Szuboticán. Vasárnap délután csaknem végzetes közlekedési baleset történt Szuboticán. Egy személyautó, amelyet eddig ismeretlen sofőr vezetett, a városi színház előtt elütötte Baucki Antal földművest, aki kerékpáron a Kaszinó irányába tartott. Baucki könnyebben megsérült, gépe azonban teljesen összeütközés után, hanem fokozott sebességgel elrobogott. A rendőrség megindította a nyomozást a gázoló sofőr kilétének megállapítására.

— M. K. Lepedat, Szubotica cég értesíti t. játékosait, hogy az oszt. sorsjegyek utolsó napi húzásán nyertek: Din. 2.000.000 — 91760 szám. Din. 1.000.000 — 97974 sz. Din. 500.000 — 40563 sz. A cégnél vásárolt sorsjegyek közül nyertek: Din. 10.000 — 50437. Din. 4000 — 20485. 37780, 70646. Din. 1000 — 2604. 3151, 77, 4166. 5706, 98, 7030 10315 75, 10448, 60, 10550. 64, 12354. 81, 87 90, 13486, 14523. 86. 18041. 59, 96, 19509 43, 47, 49, 20474, 22401. 17, 25, 81, 25989 26507, 62, 27454. 500, 27626. 85, 94, 31554 33195, 33915, 38434, 39960. 99, 43320. 45778, 48717, 36, 48910. 51, 49382. 89, 97 50240, 50447, 55953, 58657, 58, 75, 700 59458, 59938, 61138. 50, 61312, 79, 62107 36, 91, 60002, 44, 70626, 71545, 73905. 29 39, 50, 74301. 78425. 82, 79212, 84238. 65 72, 85584, 86599, 89632, 70, 92546, 97617 98540, 69.

— A szuboticei rendőrség hírel. A báni hatóság a rendőrfőnök előterjesztésére visszahelyezte állásába Turanov Lázár, Mijatov Tószó és Prodanovics Mladen rendőrkapitányokat, akiket, mint ismeretes, városi szolgálatra osztottak be a rendőrség tervbe vett átalakításával kapcsolatban. A régi, kipróbált rendőrtisztek visszahelyezése városi közbiztonsági és szolgálati érdekből történt. A rendőrkapitányok régi hatáskörüket nyerik vissza a rendőrségen. — Sztantics Béla büntetőrendőrkapitány hétfőn 100—100 dinár pénzbírságra, vagy két napi elzárásra ítélte Gutí Vilmos és Arancsics Véco földműveseket álhírek terjesztése miatt.

A HÁBORU MIATT ANGLIÁBAN NAGY A HÁZASSÁGOK SZÁMA

A menyasszony nagy unszolására Sok angol férfiú lépett házasságra S noha a haretéren nincs semmi hadított

Sok angol férfinék így mégis vége lett.

SANYARU VENDEL

KÜLFÖLDI TÖZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 6.50—7.90, Prága 65.80—66.20, Berlin 5.63—5.67.

Zürich. Páris 10.—, London 17.95, Newyork 443.25, Brüsszel 76.—, Milánó 23.10, Amszterdam 235.50.

NOVISZADI TERMÉNYTÖZSDE

Buza 78-79 kilós, 2 százalékos bácskai, Szombor környéki, Noviszád környéki és középbácskai 157, 80 kilós, 2 százalékos felsőbácskai 159, tisztai I. uszály 165, 79-80 kilós, 2 százalékos Tisza II. uszály 163, bacsikai és bánáti, dunai uszály 162, 80 kilós tisztai csatorna 159, felsőbánáti 159, 78-79 kilós, 2 százalékos délbánáti vrsaci paritásában 157, 78 kilós, 2 százalékos szerémi, Duna 158, 77-78 kilós, 2—3 százalékos szerémi, Száva 155, 78-79 kilós, 2 százalékos szerémi 152, szlavóniai 152. Rozs, bacsikai 72 kilós, 2 százalékos 127—129. Árpa 64—65 kilós bacsikai és szerémi 140—142.50, bacsikai és szerémi tavaszi 68-69 kilós 185—190, baranyai tavaszi 69-70 kilós 195—200. Zab, bacsikai, szerémi és szlavóniai 127.50—130. Tengeri, bacsikai 117—119, bánáti 114—116, vrsaci paritásában 115—117, indiai paritásában 117—119. Buzaliszt, bacsikai és bánáti nullás g és g 230—240, kettes 210—220, ötös 190—200, hatos 170—180, hetes 145—155, nyolcas 117.50—122.50, szerémi és szlavóniai nullás g és g 227.50—237.50, kettes 207.50—217.50, ötös 187.50—197.50, hatos 167.50—177.50, hetes 142.50—152.50, nyolcas 117.50—122.50. Buzakorpa jutazásokban, bacsikai 105—107, szerémi 102—104, bánáti 100—102. Fehér bab 2 százalékos zsák nélkül, bacsikai és szerémi 287.50—292.50. Sertézsír 25 kilós kannákban bruttó nettóért 14.25—14.50. Irányzat: tengeri kellemesebb, különben változatlan. Forgalom: közepes.

Ma kezdődik az északi református egyházmegye moravicai konferenciája

Holnap egyházmegyei közgyűlés

Feketicsről jelentik: A jugoszláviai északi református keresztyén egyházmegye ma, szeptember 12-én konferenciát tart a sztaramoravicai református templomban. A konferencia sorrendje: 8 órakor istentisztelet, a beszédet Ágoston Sándor püspök tartja. A konferenciát megnyitja Lukácsy István egyházmegyei gondnok. »A vasárnapi iskola, mint az egyház veteményes kertje«. Előadás, tartja ifj. Gachal János szombori lelkész. Hozzászólások. Ének XXXIV. zsoltár 6 vers. Előadás. »A református keresztyén ifjúsági munka«. Kovács Mihály rumenkai lelkész. Hozzászólások. Ének 123. dicséret 2 vers. Imát mond Hajdu István moravicai presbiter, iparos. Ének XXVIII. zsoltár 6 vers. 13—15 óra közös ebéd a Kaszinó vendéglőben. A konferencia folytatása. Áhitat. Balla Sándor s. lelkész. Ének 43. dics. 1. 4. 9. verse. Előadás. »A református presbiter«. Csete István pacsíri lelkész. Hozzászólások. Ének 108. dicséret 1. 2. 8. vers. Előadás. »A gyülekezeti szegény gondozásról a feketicsi orsz. konferencián elhangzottakkal kapcsolatban«. Székely Sándor maradiki lelkész. Hozzászólások. Ének 122. dicséret 4. vers. Felolvasás. »Egy falusi presbitérium jegyzőkönyvéből«. Hallgató Lajos moravicai presbiter, kigazda. Záró áhitat. Tartja Tomka Viktor s. lelkész. Ének 137. dics. 6. 13 vers. Vacsora, utána valóságos est a templomban. Kezdeté este fél 8 órakor. Felálló ének 116 dicséret 1 vers. Közének: LXI. zsoltár 1, 2, 3, 4 vers. Bibliamagyarázat. Gachal János szombori lelkész. — Ének XXXVIII. zsoltár 22. v. Előadás. »Az új énekeskönyv. A feketicsi konferencia javaslata«. Ágoston Sándor püspök. Énekek az új énekeskönyvből, orgona kísérettel. Bartha Gábor és Kozma Géza feketicsi hitoktatók. Szavaltatok. »Örök ifjúság! Hajdu László. »A te helyed! Bálint Margit. Énekel a moravicai református dalárda. Szaval Gál Rozália. Gyülekezeti ének. XCVI. zsoltár 1, 2, 4, 5, 6 verse. A református ifjúsági munka célja. Propagandaelőadás. Békássy Z. Szavaltat. Feketicsi K. I. E. fiú. Ének 123. dicséret 1 vers. Záró áhitat. Dévay Lajos esperes lelkész. Ének: 159. dicséret 1, 2, 5 vers.

Holnap, 13-án egyházmegyei közgyűlés lesz Moravicán, az alábbi műsorral: Reggeli áhitat fél 8 órakor. Végzi Csete István pacsíri lelkész. A közgyűlést megnyitja Lukácsy István egym. gondnok. Jelentés a tanácsbírák megválasztásáról. Eskütétel. Egyházmegyei pénztáros megválasztása. Esperesi jelentés. Orsz. egyh. közgyűlésre kiküldött megválasztása. Pacsíri vallásantó kántori díjlevél megerősítése. Az egyházmegye költségvetése, egyházmegyei járulék megállapítása. Számvevő jelentése. Egyházmegyei tanács tagjainak megválasztása. 356. §. A következő egyházmegyei gyűlés helye. Esetleges indítványok.

SZINHÁZ-FILM

Mi újság a filmvilágban?

Uj magyar film készül a rózsadombi Hunnia filmgyár műtermében. A délibáb filmgyártó és kölcsönző társaság első produkciója, ez, amit »A miniszter barátja« címen ifj. Békeffy István és Bánky Viktor irtak, illetve rendeznek. A film főszereplője,

a legtöbb magyar film sztárja: Páger Antal.

Nagyobb szerepeket vállaltak: Komár Juliska, Erdélyi Moco és Köpeczi-Boócz Lajos. A film gyártására több mint másfél millió dinárt irányoztak elő, ami tekintettel a film felvételeire, hiszen csupán interjéjelenetei vannak, meglehetősen magas.

A betiltott »Brodway rózsája«. A magyarországi filmcenzura a játszási engedélyt megtagadta a Fox-Film Corporation nagy ujdonságától, a »Brodway rózsája«-tól, amelynek címszerepét

Jeanette MacDonald, a nagy amerikai filmprimadonna alakítja. A filmcenzura rendelkezése nagy meglepetést keltett. Ez az első eset, hogy egy Jeanette MacDonald filmet Európában betiltanak.

Hans Albers — tiszteletbeli őrmester. Németország egyik legnépszerűbb filmszínésze: Hans Albers, új filmalkításában, a »Berry őrmester«-ben, ezer kalandor, hidegvérű banditák, forróvérű amazonok között egy igen érdekes, exotikus alkítást adott, amely a német filmközvéleményben nagy feltűnést keltett. Annál is inkább, mert Hans Albers meglehetősen egyhangú és egyszerű filmszínész. Berry őrmester alkítása mindenesetre olyan teljesítménye, amiért méltán érdemelt ki a

Németország tiszteletbeli őrmestere címét, amellyel a német közvélemény és kollégái díjmentesen kitüntették.

Német film — franciás eszközökkel. A német filmgyártás vigjátéksablónja már régen unottá és áporodottá vált. Az a kísérlet, hogy áthangolják, sokáig nem sikerült. Tényeres-talpas maradt, filmburleszk, fototrúkk s nem fakadt a lélekből, a naturából. Most, a Hans Rühmann alakította és rendezte új film, a »Vihar egy szalmakalap körül« azal a meglepetéssel szolgál, hogy teljesen

franciás eszközökkel készült. Habkönnyű, finom ötletekkel, amit a józan, német alaposság, ami itt-ott még mutatkozik benne, sem tud leontani. Rühmann új filmjéhez új filmprimadonna is került, az ujmódián csinos, modern Herti Kirchner, akinek kedves, szellemes, szinte franciásan pikáns kis arca van. Ez a film sikerrel fog nálunk vetítésre kerülni. Növelni fogja Hans Rühmann szimpatikus színészi tehetségét, ami az eddigi lapos, ötletelen német vigjátékokban nem érvényesülhetett.

Visszasírják a régi, békevilágot. Szinte hihetetlen. Mig a német hadsereg meghódítani készül Lengyelországot, addig a német filmiparnak legújabb s talán legutolsó filmprodukciója, a »Halálos szerelem«, a maga régi kispolgári miliójével, plüsskarosszékeivel, áporodott levegőjével

a régi békevilág nyugalmát idézi.

Van benne egy »süsses Mäderl«, egy stramm békebeli katonatiszt, aki olyan ábrándos és érzékeny, mintha nem a »Harmadik Birodalom«, hanem a rokokó idejéből ébredt volna új álomra. A derék Marlitt regényekre emlékező nagyanyáink világát idézi ez a legújabb német film s még hozzá Willy Fritsch játssza a főszerepet. Nem neki való, valamint partnereiének, a most felfedezett Victoria Bellaconak sem. Mindketten valóban jobb filmsorsot, illetve jobb filmet érdemelnek.

Riadó a Földközi-tengeren. Francia film, de milyen francia! Mérgesgáz-rakományt sibolnak benne lelketlen, nyereszkedő gazemberek. egyik tengerparttól a másikig és mégis... mennyi humanizmus, milyen emberséges érzés és erkölcsi kultúra sugárzik belőle. Szinte feldteti velünk, hogy fekete, gomolygó gázfelhők között, hajók robbannak s kétszáz kilométernyi körzetben minden élő elpusztul. Francia, német, angol tengerészek fognak benne össze, hogy mentsenek mindent, ami menthető.

Katonák szolidaritása a film s az ember, aki látja, nem is hiszi napi újságja híreit, amely hajók elsüllyesztéséről és városok bombázásairól tudosit.

Mickey Rooney karrierje. Ez a krumpliorru, szeplősarcu, karcuszájú, kedves nagy kamasz, akinek csupalába és égneálló üstöke van. a legtermészetesebb, legőszintébb filmszínész lett. Már nagy sztár. Népszerűsége vetekszik Garry Cooperével, sőt mintha

egy kicsit Chaplin utóda lenne. persze csak népszerűségben... A Hearty-család filmsorozatának főalakja Mickey Rooney s ha a mesék, amik a film szűzséjét adják. Iapósak is, mulatságosak. Az amerikai átlagpolgár tükrei.

A feketicsi református Keresztyén Ifjúsági Egyesület vasárnapi műsoros estjének fénypontja volt Balla Sándor feketicsi református segédlelkész előadása a lengyel-magyar kapcsolatok történetéről és a lengyel nemzet évszázados szabadság küzdelmeiről. A műsor további számában Tóth Zsuzsika, az egyesület tehetséges szavalóművésznője mondott el nagyon szépen Mécs és Reményik verseket. — A műsort bevezető bibliaolvasást Balogh Juliska végezte, a műsor végétével Kocsis Antal református teológus tartott gondolatokban gazdag elmélkedést majd áhitatot.

Törölték Marlene Dietrich két-százezer dolláros adóját. Marlene Dietrich Európából visszautazott Amerikába. Newyorkban először is tisztázta a vámhatóságokkal adóügyét. Mint ismeretes, a művészno valamennyi ékszerét lefoglalták azzal, hogy több mint két-százezer dollár adóhátralékkal tartozik az államnak. Kiderült, hogy a kaliforniai hatóságok tévedtek, mert Marlene Dietrich 1938-ban egyetlen centet sem keresett. Amikor kivették rá az adót, elfelejtette bejelenteni, hogy tavaly Amerikában »nem volt állása« és így nem is keresett semmit. Angliában játszott egy szerepet, de ottani jövedelmének adóját, 27 százalékot az angol hatóságok levonták. A művészno ékszerét haldéktalanul visszaszolgáltatták.

Ki volt a kaméliás hölgy? Lucien Graux kikutatta a Dumas-film híres, regényeséletű, világhírű hősnőjének, Marguerite Gauthier-nek, a Kaméliás hölgynek valódi életét — mégpedig a világhírű fél-világi nő számláinak alapján. A párisi irodalomtörténétkutató felfedezte, hogy a kaméliás hölgy 1845-ben a párisi Boulevarde Madeleine 11-es számú ötszobás apartementjét bérelte, ahol csodaszép rózsafabutorokkal, antikvitásokkal és valódi szőnyegekkel berendezett lakása volt. Nagyon szerette Marguerite a Sevres-i porcellánokat is, de főleg a virágokat. Valóságos virágkertet varázsolt maga köré a lakásban, amelyért háromezerkétszáz frank bért fizetett. Számláinak legnagyobb része virágzámla. Napi ötszáz frankot köitött átlag virágokra és főleg kaméliákra, amelyeket imádozott. Oriási összegekről szóló számlái voltak ruha, kalap, cipő és piperecikkek vásárlásaiból kifolyólag és a legérdekesebb az, hogy ő, aki egész életében beteg volt, orvosságra költött a legkevesebbet.

Ujból filmesítik a Quo Vadis?-t. Harmadszor kerül felvevőgép elé Szenkievicz Quo Vadis? című regénye, amelyből 1926-ban Jannings-szal Nero szerepében és 1932-ben Charles Laughtonnal a főszerepben filmet készítettek. A Metro akarja megcsinálni a legújabb Quo Vadis filmet Robert Taylorral Nero szerepében. A vállalat másfélmillió dollárt szánt a Nero-film legújabb változatára.

BÜKVERSEK ALKONYA:
Bökversek írója versei anyagát Az újságból veszi és úgy dolgozza át Hogy legyen egy pár sor és szellemes poén
Bevallom, ez egyszer póruljártam no én
Az újságok fele most hadijelentés És ez komoly dolog, nem vice és fellentés
Hogy a sok francia és német katona Egymásra virágot szór, ez nem adoma
Ez mind komoly dolog s a sok garancia
És a színes táblák, melyen a francia A németet kéri, hogy ne lövöldözzön Ez egy se vice téma s nincs hozzájuk közöm
S mindezekhez járul az utolsó sorba
Mint poen, a német bevonul Var-sóba.

SANYARU VENDEL

KÖZGAZDASÁG

Élénk, jó hangulat Beograd élelmiszerpiacain

Minden háborus jelenség nélkül, változatlan árákkal, rendszeres üzletmenet — Kevesebb, de jobb gyümölcsösi eszünk

Beograd, szeptember 10

A beogradi élelmiszerpiac állandó figyelője, a mai rendkívüli idők ellenére sem lát rendellenességet, vagy zavaró momentumot. A felhozatal állandóan bőséges. Főzéljéből és gyümölcsből mindig friss készletek kaphatók. Az árak tekintetében sem lehet panaszra ok. Alig van cikk, amelyben komolyabb áremelkedés lenne észlelhető. Babban az ár változatlan, holott a háborus készülődések hírére, ebben a cikkben tulajdonképpen mindig elsőnek jelentkeznek az áremelkedés, különösen ma, amikor a világpiacokon a bab szinte rekordszerűen drágább lett. Nálunk a nagyborszemű 3.50—4 dinár, míg a vegyes tarka bab áranagyanban 3 dinár kilonként. A legnagyobb felhozatal Délserbiából van, Tetovo és Gosztivar környékéről. Burgonyából már élénkebb a kereslet s a felhozatal ellenére is, mintha ebben a cikkben a lakosságnak tartalékolási hajlama jelentkezne, ami az ár szilárdulásában nyilvánul meg. A »Vollmann« burgonya ára 1—1.25, míg a rózsakrumpi, amiből még mindig kevés a felhozatal, 1.50 dináros áron kapható. A főváros élelmiszerpiacainak állandó burgonyaszállítói Noviszád és a pancsevói környék. Vörös- és fokhagymából

egyenletes felhozatal mellett, rendszeres üzletkötés folyik, bár az utóbbi napokban

hagymát nagyobb tételekben vásároltak

elraktározásra. A vereshagyma kilója 1.25—1.50, a fokhagymaé 4 dinár. A nagybani vásárlók elsősorban a mézárások, a hentesek és a nagyobb vendéglők, akik bizonyára a várható áremelkedéstől tartva, egész évi szükségletüket már most kívánták fedezni. Zöldpaprikát állandóan, vagonszámra hoznak a fővárosba, változatlanul olesón. Százáért 8—10 dinárt fizetnek. A napokban előfordult az is, hogy a feljövő készletek egyrésze nem talált vevőre s a nagybani eladóknak többnapos, már nem friss zöldpaprikát haza kellett szállítaniuk. Megjött a kisfejú, téli eltevésre alkalmas káposzta is, amelyet élénk hangulat mellett vásárolnak fel. Száz főért 10—12 dinárt fizetnek. Paradicsomból már lanyhul a felhozatal. Minden jel arra mutat, hogy ebben a cikkben a szezonvéghez érkezünk. Kosarankint, ami körülbelül 40—45 kilonak felel meg, 70—80 dinárt kérnek. Ebben a szezonban, szinte megmagyarázhatatlanul, a paradicsom drága volt. Alig volt nap, amikor 2 dinárnál kisebb lett volna az ár. Ez a jegyzés még akkor

is szilárdan tartotta magát, amidőn a felhozatal tulbó volt. A felhozatalból, mint az előző években, a legnagyobb rész Beograd környékére és Noviszádra esik.

A főzélékpiacal szemben, a gyümölcsfajtákban érdekes jelenséget tapasztalunk. Bár az idén, főleg a mostani napokban, a legkitünőbb minőségű gyümölcsfajták kerülnek a főváros piacaira,

a gyümölcsfélék iránt kisebb az érdeklődés.

Almában egyre nagyobb készletek vannak. Feltűnő nagy mennyiségeket raktároztak el télire, mert ma alig akad vevője. A legkitünőbb minőségeket kilonként 4—5 dinárért kínálják. Körtét már szivesebben vásárolnak. Jó felhozatal mellett, alig kerül valami is téli eltevésre. Az ár éppen annyi, mint az almáé. Az alma és a körte Csacsak, Uzsice vidékéről jön a fővárosba. Az utóbbi napokban élénkebb volt a felhozatal Szubotica vidékéről. A szüretelés beálltával, a szőlő nagy szezonjának derekához érkezünk. Minden nappal több és több szőlő kerül a fővárosba s a vételkedv nem lankad. Beograd mindig sok szőlőt fogyasztott. Mintha az idén még többet vásárolnának, elsősorban

a fekete, nagyszemű »Hamburger« fajtából,

amely a kiviteli lehetőség korlátozásával most Beogradba került. Nagyban 4—5 dinárt, de kicsiben 7 dinárt is elkérnek ezért a fajtáért, míg a másfajták kilója 3—5 dinár között alakul. Szilvát vagonszámra zudítanak a piacokra, elsősorban Obrenovac és Uzsice vidékéről, de míg a nagybani vásárlók dinárjával veszik, addig a fogyasztókkal 3 dinárt fizetnek kilonként. Általában,

tókkal 3 dinárt fizetnek kilonként. Általában,

a gyümölcs drágább lett, de tagadhatatlan, hogy a minőség erősen feljavult.

Az exportminőségeket fogyasztja most a főváros közönsége, míg a gyengébb minőségek felhozatala elmaradt. Görög- és sárgadinnyéből már nincs kínálat. Ez a cikk befejezte jó szezonját. Az utolsó árak nagyság szerint 3—5 dinár között mozogtak. Barackból még van valami felhozatal, főleg Szmederevóból, elsősorban azokból a kitünő minőségekből, amelyek azelőtt Prágába és Bécsbe kerültek. A határozat következtében végre megismerkedhettünk kitünő minőségű gyümölcsökkel is.

Argentina árlejtés nélkül rendelt motorosvonatokat a budapesti Ganz-gyártól. A Jug. Kurir budapesti értesülése szerint az argentinai államvasutak árlejtés nélkül további harminc motoros vonat elkészítésére adtak megbízást a budapesti Ganz-gyárnak. Ez a körülmény a legjobb bizonyítéka annak, hogy milyen nagy bizalommal vannak a Ganz-gyár irányában Délamerikában. Az új motorosvonatok Buenos Aires—Rosario között közlekednek majd. Berendezésük a legpazarabb lesz, villamos fűtéssel és hűtéssel látják el őket, a Ganz-gyár szabadalmazott berendezésével. A motorosvonatokba a 320—350 lóerős Jendrassik-féle motorokat építi be a budapesti gyár. A délamerikai államokban eddig már 156 motorosvonat közlekedik, amelyeket a Ganz-gyár szállított. Ezek a vonatok havonta 1.200.000 kilométeres utat járnak be.

— Nem, ez nem volna méltányos, — jelentette ki Thököli. — Ez esetben csak az önre eső váltásdíjat követelem, nyolcezer aranyat.

— Így értelmezve elfogadom ajánlatát, fenség, — határozta el magát Heissler —, de ez a pont világosan benne legyen a szerződésben.

— Benne lesz, legyen nyugodt, — mondotta a fejedelem. — Hanem a szerződés aláírása után önt is a becsületszava kőti tábornok ur. Én viszont megígérem, hogy rögtön elbocsátom önöket, mihielyt a szerződést a császár megerősíti. Az önök becsületbeli kötelessége lesz, hogy aztán én is megkapjam a magamét a váltásdíjat s legfőként a fejedelemsasszony önagságát.

— Rövidítsük meg a dolgot, fenség, — szót ismét Dória. — Sok időbe telnék, míg a posta megjárná Bécsset. Más utat-módot ajánlok tehát. Megelégednék fenséged a császár helyett a fővezér, a bádeni herceg adott szavával?

Thökölit meglepte ez a kérdés, de azért gyorsan megadta a választ:

— Tökéletesen, ezredes ur. Sőt nem habozom kijelenteni, hogy a herceg szavát megnyugtatóbbnak tartom magamra nézve, mint a császárt.

Heissler szeme föléillogott arra a kilátásra, hogy a halálosan megunt és utált fogságból ily hamar, esetleg napok múlva megszabadulhat.

Dória ötletét nagyszerűnek ta-

(257)

lálta s most már ő volt az, aki legjobban sürgette a dolog nyelbeütését.

— Fenség, nagylelkűségével egészen lefegyverzett, — mondotta most már egészen megváltozva. — Hogyan gondolja ön, hogy érintkezésbe léphessünk a herceggel?

— Holnap megírjuk a szerződést, köcsönösen aláírjuk s önök, tábornok ur, elküldik neki jóváhagyás végett.

— Nem, fenség, nekem más gondolatom van a herceg megerősítésének elnyerésére, — mondotta élénken a tábornok. — Ön személyesen fog vele találkozni, fenség!

— Ah, ő hajlandó volna erre?

— A mi érdekünkben igen. Megírjuk neki, hogy kettőnk kicseréléséről van szó, aminek előfeltétele az, hogy ő a fenségeddel való személyes találkozásra rászánja magát. Jól ismerem őt; nem fog habozni, ha két ilyen nagyragu tiszt szabadságáról van szó!

— Helyes tehát, legalább személyesen is megismerem a híres hadvezért, aki méltó is hirnevére. Holnap megkötjük a szerződést,

önök megírják a levelet s én gondoskodom elküldéséről.

Mosolyogva tette hozzá:

— Addig is tábornok ur?

— Ah, ha az iménti esetre gondol, fenség, — szót készségesen a tábornok — ime ezennel én is szavamat adom, hogy nem fogom újra megkísérteni a szokást, amíg a dolog jobbra vagy balra el nem dől! Itt a kezem.

— Kezét megszorítom, tábornok ur, nem azért, mintha pusztaszavát elégnék nem tartanám, hanem mert becsületes és jó katonakeze.

Kezét szorítottak — most először egy hosszú esztendő óta, — aztán a fejedelem így szót a sátorban lévő urakhoz:

— Pitymallani kezd, urak, ideje, hogy aludni térjünk. Pihenni is kell néha-néha.

Az urak mind meghajoltak, a fejedelem pedig távozóban odaszólt Apagyihoz:

— Most már semmi nyugos őrizet, Gábor. A tábornok urat nem szabad többé lovai közé kötni. Őt most már saját szava őrizi helyettünk!

Apagyi meghajolt, Miska azonban odasugta neki:

— Azért csak rajta tartjuk továbbra is a szemünket a két atyafin, nagy jó uram. Nem hiszünk a németnek, míg meleg.

Apagyi megmosolyogta a legény szavait s hosszú idő óta — mióta ő őrizte a foglyokat —, ezen az éjszakán aludt először oly nyugodtan, hogy egyszer se rezent föl az álmából.

— És Miska?

— Óróla, nagy, nagy szolgálatáról mindenki megfeledkezett, csak Johanna nem.

A melegsziví fiatalasszony, mielőtt besurrant volna a sátorba, amelynek egészen a nyílásáig elkísérte őket a hűséges legény, kezét nyújtotta Miskának s hálától, szeretettől megindult hangon sutogta:

— Köszönöm magának, Miska, amit ma az uramért tett. Nem tudott volna többé a fejedelem elé állani, ha Heisslernek sikerült volna megszökni. Talán meg is halt volna bánatában és szegyenében. Áldja meg magát a jó Isten azért, amit tett. Köszönöm, köszönöm, Miska.

A legény érezte a kis kéz meleg szorítását s olyan érzése volt, mintha angyalok emelnék föl a magasba, csodafényes bárányfelhők közé.

— Ez a legszebb jutalom azért, amit tettünk, édes ifjasszonyom, — motyogta.

S kis kija volt, hogy ki nem esett szeméből a könny.

THÖKÖLI ÉS A BÄDENI HERCEG

Másnap megirták a szerződést és Heissler elkészítette a bádeni

Lépesmész, mézeskalács, forta, sütemény, hamvas barack, mosolygó alma, szagos szőlő kiállításán

Jól sikerült a méhésznapi Bácskatopolán

Méhészek között lenni különös, kellemes élmény. Ugyanis a méhészethez sok figyelem, türelem és mindenekelőtt szeretet kell. A szorgalmas kis állatokkal való bánásmód akaratlanul is mindenkire nagy hatással van. Szinte átéltesíti az embert és kifejlődik benne a testvéri szeretet érzete, ami a hangulatot meghitté teszi és az érintkezést finomítja. Ezt éreztük most át Bácskatopolán is, amikor a méhészek szorgalmas munkájának szemlélése közben velük beszélgettünk, hallgattuk és figyeltük őket.

De egy másik értékes tapasztalatot is nyertünk. A méhészkedés tulajdonképpen kicsi foglalkozási ágának tartott, szinte csak műkedvelés számba menő, időtöltésnek számít sokak előtt. Azonban amikor így együtt, a méhek és a méhészek munkáját magunk előtt látjuk, meg kell állapítanunk, hogy

igenis gazdasági tényező és fejlesztésért sokkal többet kellene tennünk, mint eddig.

Nemcsak arról van szó, hogy a méz elsősorú tápanyag, hanem sokféle felhasználási lehetőségét közönségünk alig ismeri. A méhekkel való foglalkozás, amint látjuk, egész külön kis ipart teremtett, mert ahogy sebtiben megszámoztuk, százfélénel is több ipari cikkre van szükség a méhészet-hez. A kaptártól kezdve, a méhészi sakkjág igen sok mindenféle kell a kicsi állatokhoz és hasznos termékeiknek való rendben tartásához. Természetesen a kertekben és a réteken foglalkozó méhészek közel állnak a természethez, fához és virághoz és ezért legtöbbje gyümölcsstermelő is. Ezt bizonyítják a gyönyörű barackok, alma, szőlő, szilva stb., amelyek a kiállításra kerültek.

De a méhészfelelőségek is kitétek magukért és bemutatták a szem és száj ingerét kiváltó sokféle mézeskalácsot, tortát, süteményt, amit mind a méz felhasználásával lehet előállítani. Megtudtuk, hogy nemcsak mézeskalácsot, hanem mindennemű tortát készíthetünk a méz hozzáadásával.

A dunabánsági méhészeknek ez a napja. Bácskatopolán, valóságos ünneppé magasodott. A reggeli órákban mindenfelől megérkeztek a vendégek. A vonatnál a bácskatopolai Méhészegyesület tagjai, Tóth Isaszegi János vezetésével szívesen szeretettel üdvözölték őket. A vendégek azután az egyesület tagjaival a római katolikus templomba mentek, ahol Barys Viktor Topola és környéke közszeretnek örövendő plébánosa misét celebrált. A mise után Barys plébános klazikusán szép beszédben a méhet és szorgalmát véve szimbolumul, fejtegette az isteni gondviselést és a nap jelentőségét. Az istentisztelet befejezésével átvonultak a tűzőltó laktanya tágas szobáiban rendezett

méhészeti kiállítás megtekintésére.

A kiállítást Jakovlevics Áron községi főjegyző magasan szárnyaló üdvözlő beszéddel nyitotta meg. Utána Tóth Isaszegi János intézett meleghangú beszédet a jelenlevőkhez.

A kiállítók a következők: Tamaskó József Bogojevó (anyanevelők), Varga L. Lier, Belgium (Méhészeti fényképek), Horváth Lajos Kula, Szrpsko Peselarsztvo drustvo Beograd (felszerelések), Bénéis István B. Topola (méhészeti irodalom, gyümölcs, fényképek), Firány Péter B. Topola (gyümölcs, méz, fényképek), Firány Péterné (sütemény), Grieb Szaramoravica (herbárium, méz, likör, lépesmész, úveges

anyanevelő, kártevők), Tolgyesi Félix (mézeskeretek), Úveges Péter (méz, gyümölcs), Kovács Némedi Máténé (mézeskeret, sütemény), Nagymélykúti Bertalan (méhészeti felszerelések, méz, kaptármérleg, műlép, pergetők, viasz), Nagy Márton (sütemény, málnaszörp), Mencsik József gyümölcs), Méhészeti Egyesület Bajsa (méz), Kovács Frajkur József (méz, mézeskeret), Fa János Velika Kikinda (méz, pohánka), Zsáki Elek (méz), Raffai Péter (méz, mézeskeret), Jezsovics Lázár (méz, mézeskeret), Bakay Pál tanító (méz, gyümölcs, könyv), Szakáll Mihály Bajsa (méz, sütemény), Tóth Isaszeghy János (méz, folyóirat), ifj. Baráth Jánosné, Tölgyesi Félixné, Úveges Péterné, Kovács Némedi Istvánné és Bénéis Istvánné (sütemények), Tamaskó József Bogojevó (anyanevelők és kaptár), Birg Miklós Velika Greda, Tölgyesi Félix B. Topola, Horváth Lajos Kula, Kudlik Károly Szubotica, Kovács József B. Topola, id. Bénéis István (anyanevelő), Nagy Márton, Csifcsák József Duboka, Vincer Nándor Szarakanizsa, Csonka bácsi Martonos (üres kaptárok), Élő méhek: Ocsenás József Bajsa, Borus Sándor Bajsa, Csifcsák József Duboka, Gábor Jancsika Szubotica, Soltis István B. Topola, Baráth János, Nagy Márton, ifj. Tölgyesi Pál, Úveges Péter, id. Bénéis István, Tóth Isaszeghy János (függőmérleggel), Kovács Frajkur József.

Dél előtt fél tizenegy órakor a méhészek diszközgyűlést tartottak. Tóth Isaszeghy János elnök nyitotta meg a tanácskozást. Jani Albert szombori méhészt felolvasta Selmeczy János novacnyai igazgató-tanító »A jó méhészt« című értekezését. Utána Firány Péter Topola, Tamaskó József Bogojevói és Dudás János méhészek, hasznos felvilágosításokkal szolgáltak a jelenlevőknek.

Délben a gazdakörben több mint kétszáz terítékes társas ebéd volt, ahol jó hangulatban, kitűnő magyar ételeket fogyasztottak.

Ebéd után a méhészek nagy része

Topola határába rándult ki, ahol két vándorméheszt tekintettek meg. Berényi Gyula tanyáján, Szakáll Mihály bajsai méhészt kaptárait nézték meg, majd pedig Fontányi István tanyáján Nagy Márton vándorméheszt szemléltek meg. A tulajdonosok érdekes szakmai felvilágosítást nyújtottak a méheszek gondozásáról. Szakáll Mihály egyébként is feltűnést keltő újszerű mézpergetőt konstruált, amelynek nagy sikere van. A kiállítókat érdemeik szerint díazzák majd, ezt a munkát azonban a rendezőség csak később végzi el.

A megjelent közönség szórakozásáról is kedvesen gondoskodott a rendezőség. Megjelentek, sajnos csölként létszámmal, Bogojevó Tamaskó József és felesége vezetésével híres Gyöngyösbokrétánk tagjai, akik a topolai kitűnő táncosokkal együtt délután és este szórakoztatták a vendégsereget. Azonkívül néhány egyfelvonásost adtak elő kitűnő rendezésben és a közönség nagy tetszésnyilvánulása mellett.

A rendezésért elsősorban Bénéis István illeti dicséret, aki rendkívül sok munkával és szeretettel, finom hozzájárulásával rendezte meg egy kiállítás, mint a nap egész műsorát. A rendezés munkájában Bénéisnek nagy segítségére voltak Zsáki Elek, Baráth János, Kovács József, Benda Pál, Tölgyesi Félix, Szakáll Mihály, Csernai Mátyas, Raffay Péter és Nagy Márton.

««(IIII)»»»

FELNÖTTEK JEGYRE, GYEREKEK JEGY NÉLKÜL KAPNAK RUHÁT NÉMETORSZÁGBAN

Ruhát csakis jegyre kapnak a felnöttek

Érint ez a szabály férfiakat s nőket

Anya gyermekének jegy nélkül is kaphat

S így gyerekek ruhát anyajegyre kapnak.

SANYARU VENDEL

hercegnek szánt levelet.

— Lehetetlennek tartom, hogy a herceg megtagadja kérésemet, amelynek teljesítésétől szabadulásunk függ, — mondotta, amikor a levelet átnyújtotta Thökölinek. — De hát tudja-e ön, fenség, hol van most a fővezér? Beogradot ostromolja talán?

A fejedelem elmosolyogta magát.

— Beograd ostromára nem is gondolhatott a herceg, mert a török sereg maradványai odamekültek s így még mindig tekintélyes erő verődött össze a várban, amely védőeszközökkel kitűnően van felszerelve. Még kellő időben tett intézkedésem folytán ugyanott biztonságba helyezték azt az óriási vízi élelmiszerszállítmányt is, amelyet az ütközet előtt sikerült elszákmányolnunk. A herceg serege tehát a győzelem dacára szükségét szenved élelemben. Hogy kezdetett volna ostromhoz egy éhező sereggel?

— Ezeket a körülményeket nem ismertem, fenség.

— Továbbá, kedves tábornokom, a herceg serege is ugyan csak megfogyott. Negyvenöt ezer katonájából nyolcezer elesett a gyilkos küzdelemben. Három nap alatt, míg az ütközet helyén vesztelt, négyezer sebesültet szedtek össze s ezekhez még háromezer lázbeteg járult: nem győzte betegeit Eszékre szállíttatni a herceg. Zalánkeménél tehát ő is elvesztette seregének több mint egy harmadát, úgy hogy ez igazán pirrhuzsi győzelem volt!

— Dünwald kése delme idézte elő a nagy veszteséget, — jegyezte meg Heissler, — végignéztem a csatát s már akkor az volt az érzésem, hogy öreg bajtársam lassabban mozgott, mint a helyi nehézségek megokolták.

— Amit ön mond, tábornok ur, az a vád a bádeni vezérkarában is fölhangzott Dünwald ellen. Alkalma lesz különben tisztázni magát, mert értesüléseim szerint haditörvényszéki eljárást indítottak ellene. Ő is Spielbergbe került tehát, mint mostohaleányom férje, Aspremont.

— Tehát ha a bádeni herceg nem gondolhatott Beograd ostromára mégis mire használta föl megmaradt erejét? Valamit mégis tennie kellett a győzelem kihasználására.

— Kettő osztota a seregét. Öt gyalog- és négy lovasezredet, továbbá Pálffy hajduit és Batthyány huszárait hátrahagyta a Szerémségben, Croy herceg vezérlete alatt, a határ biztosítására, ő maga pedig a többi tizenöt ezer emberrel Szegedre sietett s jelenleg is ott tartózkodik. Ebből a mozdulatából világosan következik, hogy a délmagyarországi török tartomány visszafoglalására készül s talán Nagyváradot, vagy Temesvárt fogja ostromolni. Ha Nagyváradot sikerülne megvennie, ezzel tetemesen megrövidítené az erdélyi hadiutat s megszilárdítaná az ország birtoklását.

— Bámulom értesüléseinek bőrségét és pontosságát, fenség.

— De hiszen ez természetes,

gróf ur! Ne feledje, hogy én idehaza vagyok és ha nem is mernek nyíltan mellém állani az emberek, titokban velem éreznek legnagyobb iránt. Aztán meg a beograd, a váradi s a temevári basával is állandó összeköttetésben állok s kölcsönösen ki szoktuk cserélni hireinket.

— Ha tehát most a herceg Szegeden van, hamarosan kézhez kaphatja a levelemet.

— Huszonnégy óra alatt, tábornokom. Legmegbízhatóbb s legügyesebb embereim egyikét bízom meg a levél kézbesítésével s a válasz meghozásával.

A fejedelem kiszólt a sátorból: — Kérem Apagyi Gábort!

Mikor Apagyi néhány perc múlva belépett, a tábornok nagy mérges bazilikus szemeket vetett rá: a foglyok rendszerint nem szeretik porkolábjaikat.

— Apagyi uram, egy fontos levelet vizt kigyelmed Szegedre, a bádeni herceg öfenségének. Vegyen maga mellé huszonnégy huszárt s ugyanannyi vezetéklövet: váltott lovakon menjen és hozza meg a herceg választát.

— Negyvennyolc óra alatt itt lesz, fenség.

— Ha a herceg beleegyezik kettőnk személyes találkozásába, úgy kérem, jöjjön száz lovassal, ugyanannyival fogok én is elébe menni. A találkozás helyét tetszése szerint választhatja meg. Fejedelmi szavammal biztosítom, hogy nem forralunk ellene semmi csejt. Ezt mindjárt írásba is foglalom.

A fejedelem leült, néhány sort

vetett papírra s amit irt, saját pecsétgyűrűjével meg is pecsételte. A levelet aztán Heisslerével együtt átadta a fiatalembernek, aki rögtön távozott, hogy haladéktalanul utrakeljen. Erre az erőltetett lovaglásra nem vihette Johannát, a fiatalasszonyt, tehát visszahagyta a táborban, lelkére kötvén Miskának, hogy jól vigyázzon rá.

Másnap délfelé már Szeged külső palánkja előtt jelentkezett Apagyi fehérszászlós csapata s mint követ, Apagyi rögtön bebozástást is nyert. A külső várban már ismét a Bercsényi-huszárok teljesítettek szolgálatot s a magyar fiúk persze a legszívesebb barátsággal fogadták a másik táborban szolgáló kuruc nemest.

Nem így a belső vár német őrsége, amelynek parancsnoka, a magyargyűlölő Huyn tábornok csak nagy faggatás és keresztkérdések után bocsátotta Apagyi a fővezér elé.

De előbb maga ment be a herceghez, aki a várparancsnokság nagy termében éppen a Tiszántulon tervezett hadjárat részleteivel foglalkozott s az asztalon kiterített térképét tanulmányozta.

Arra a hírre, hogy követ érkezett Thökölitől, érdeklődve emelte föl a fejét.

— Várom fenséged parancsát, — szólt Huyn, — hogy beereszem-e a küldöttet, vagy elutasítom. Nézetem szerint kár volna ezzel a szemétnéppel szóba állni.

(Folytatjuk)

A régi házakra ráépített új emeletek csak féltannyi ideig élveznek adómentességet, mint az új házak

Az államtanács 29.953/1938. évi határozatában elvi jelentőségű döntést hozott a régi épületekre emelt új emeletek adómentessége ügyében. A zagrebi számai pénzügyigazgatóság emeletreépítés ügyében hozott egyik végzésében

nem adta meg a husz évi adómentességet,

amint azt az új épületeknél megadják. Az építő erre az államtanácshoz fordult jogorvoslatért.

Az államtanács ítéletében megállapította, hogy az emelet ráépítését nem az épület emelésére kiadott építési engedély, hanem új építési engedély alapján eszközölték. Így tehát az emelet ráépítését sem lehet a régi épület építése folytatásának tekinteni, hanem mint már meglévő épületre emelt új emelet lehet elbírálni. Már pedig az állami egyenes adóról szóló törvény 37/II. szakaszának második bekezdése alapján a már meglévő épületre emelt új épületrész csak

féltannyi ideig élvezi az adómentességet, mint az új épület.

Az iparos ifjúság országos szövetsége alakult

A szombori bélyegkiállítás megnyitása

Szomborból jelentik: Tomics Jevrem testnevelési miniszter Drincics Dragomir segédjében kíséretében vasárnap délelőtt kilenc órakor megnyitotta a bélyegkiállítást, majd kíséretének tagjaival együtt átvonult a városi színházba, ahol az iparos ifjúság konferenciáját tartották.

A konferencián többen felszólaltak és hangsúlyozták az iparos ifjúság szervezésének szükségességét. Kimondták ezért, hogy a kereskedő ifjúság országos szervezetéhez hasonlóan az iparos ifjúságnak is országos szervezetbe kell tömörülnie. Ismertették a miniszter előtt, hogy az iparos ifjúság testnevelését az iparos egyesületekre kell bízni, amelyek a községek támogatása mellett sporttelepeket fognak létesíteni. A délutáni folytatásos ülésen kimondták, hogy alapító bizottságot szerveznek, amely az országos iparos ifjúság szervezetének alapszabályait dolgozza ki. A jövő évi kongresszust Noviszádon fogják megtartani.

Délben az ipartestületben közbejött volt, amelynek befejeztével Tomics Jevrem miniszter kíséretében tagjaival délután fél három órakor Szuboticán keresztül visszautazott Beogradba.

««(IIII)»»»

— HARC A POLIPPAL. Izgalmas harcot vívott a tengeri polip egy 19 éves olasz fiú, Mario Bergonzelli, La Spezia mellett. A part közelében csónakázott. Észrevette a sekély tenger fenekén egy tengeri sünt s lebukott érte a vízbe. De mikor ismét fel akart emelkedni, nagy rémületére azt érezte, hogy valami rugalmas dolog fogja körül. A fiú egy polip karjába került. De nem adta meg magát, kétségbeesetten küszködött s végül sikerült késsével levágnia a polip karját, mely szorongatta. Szerencsésen megmenekült. A polip levágott karját nem sokára megtalálták a halászok.

SPORT

Futball-eredmények

(Tegnap 2. kiadásunkból)

Noviszádi alszövetség: Noviszádon Isztra—NAK 4:1, Mitrovicán Mácsva—Gragyanszki 2:1, Ingiján ZsSK—Szloga 6:2, elsőosztályú mérkőzések. — Beocsinban a Cement 1:0-ra győzött az NFK ellen s ezzel bejutott az első osztályba.

JNSz-Liga: Szarajevóban Szlavia—noviszádi Vojvodina 5:1 (2:0).

HNSz-Liga: Szuboticán Gragyanszki—Bácska 6:0, Zágrebban HASK—Korkordia 6:2, Varazsdinban Szpliti SK—Szlavia 1:0, Szpliti Hajduk—oszjei Szlavia 6:2 és Lyublyanában FC Lyublyana—Szarajevói ASK 2:2.

Petrovgrádi alszövetség: Petrovgrádon Rádnicski—ZsSK 4:2 és Borac—Vojvodina 11:0, Kikindán Szloga—Obilics 7:3, Vrsacon Jugoszlavia—Dusan Szilni 3:0, játék nélkül, miután a vrsaci csapat feladta a mérkőzést. Bajnoki helyett barátságos játszottak, ez 5:1 arányban nyerte a jakubai csapat. Pancsevón Jedinstvo—kikindai ZsAK 2:2.

Szuboticai alszövetség: Szentár SzAK—Odsaci SC 1:0, Bajmokon BAK—Szvetozármiletisi SK 9:1, Crvenkán Crvenkai SC—Bela Zvezda 3:2, Bezdánban BSE—Jugoszlóven 2:2, Szomborban Sport—becsei Szlavia 1:1 és ZsAK—Kudelyár 5:3. Sztáribecsen Gragyanszki—topolai JAK 4:0, Kulán JSK—Apatini SK 1:1.

Barátságos mérkőzések: Csantaviren CsAK—VSC 6:1, Borovón Bata—vrđniki Rudar 5:1 és Bata—vukovári Spárta 2:0, Szófiában Jugoszlavia (Beograd)—Szlavia 4:2 és Bolgár válogatott—Jugoszlavia 1:0, Beogradban BSK—BASZK 4:2.

Magyar nemzeti bajnokság: Hungária—Ujpest 4:2, Taxisok—Gamma 3:0, Szeged—Bocskai 2:0 állásnál félbezakadt, Nemzeti—Kassai AS 2:1, Ferencváros—Törekvés 4:2, Kíspeszt—Szolnoki MÁV 4:2 és Elektromos—Haladás 3:1.

Feketies: Spárta—Ruzsin 3:1 (2:1), másodosztályú bajnoki, bíró Nikolic.

Rövid sport hírek

A JNSz-ligában vasárnap a következő mérkőzések lesznek: Beogradban Zemun—Jedinstvo és BASZK—szarajevói Szlavia, Szuboticán ZsAK—Jugoszlavia, Noviszádon Vojvodina—Bata SK, Szkoplyén Gragyanszki—BSK.

Beogradban vasárnap szöverseny rendeztek, amelyet a Szever 84:61 arányban nyert meg a Bob ellen.

A magyar nemzeti bajnokság vasárnapi műsora: Ujpest—Bocskai Hungária — Kíspeszt, Nemzeti — Taxisok, Gamma—Elektromos, Szeged—Ferencváros, Haladás—Törekvés, Szolnoki MÁV—Kassai AC.

Olaszországban vasárnap, szeptember 17-én kezdődik az 1939—40. évi bajnokság őszi fordulója.

A magyar vízpoló-bajnokság 9 résztvevő csapatának sorrendje: 1. UTE, 2. MTK, 3. MAC, 4. BSE, 5. FTC, 6. NSC, 7. MESE, 8. BEAC, 9. III. kerület.

A Hungária — Ujpest mérkőzést, amely nagy meglepetésre a Hungária 4:2 arányú győzelmével végződött, Boronkay vezette 10.000 néző előtt. A Hungária góljait Cseh, Dudás és Futó (öngól), az Ujpest góljait Zsengeller és Fekete lőtte.

Noviszádon vasárnap, a Vojvodina—Bata ligamérkőzés miatt, nem lesz elsőosztályú mérkőzés. Valamennyi mérkőzés vidéken kerül lejátszásra, mégpedig a következő beosztásban: Ingiján ZsSK—Rádnicski, Sabácon Mácsva—NAK, Palánkán Szloga—Isztra s Mitrovicán Gragyanszki—Cement.

A MAGYAR NEMZETI BAJNOKSÁG ALLÁSA

1. Szeged	2	2	—	4.0	4
2. Elektromos	2	2	—	7.3	4
3. Ferencváros	2	2	—	7.4	4
4. Taxi	2	1	—	1.3	2
5-6. Hungária	2	1	—	1.4	2
5-6. Gamma	2	1	—	1.4	2
7-9. Ujpest	2	1	—	1.5	2
7-9. Kíspeszt	2	1	—	1.6	2
7-9. Haladás	2	1	—	1.3	2
10. Nemzeti	2	1	—	1.2	2
11. Bocskai	2	1	—	1.2	2
12. Szolnok	2	—	—	2.4	—
13. Törekvés	2	—	—	2.3	—
14. Kassa	2	—	—	2.1	—

KUGLI HIREK

A noviszádi Gragyanszki összes játékosait kérjük, hogy ma este félnyolc órára okvetlenül jelenjenek meg a Kott-pályán a Kramer elleni barátságos mérkőzésre. — A vezetőség.

ASZTALI TENISZ

A noviszádi alszövetség választmánya ma este félkilenc órai kezdettel a ROK helyiségében ülést tart. A tárgyszó fontosságára való tekintettel kérjük az összes tagok megjelenését. — Az elnökség.

TEXTIL—TEMERINI SK 14:1

Tucatjátéknak az nem mondható, amit a fenti számarány mutat; A játékosok száma kevesebb, S a gólok száma több, mint egy tucat

FANYAR TÓBIÁS

5 kérdés:

1. Mi a címe az angol király második fiának?
2. Milyen birtoka van az Egyesült Államoknak Ázsiában?
3. Ki volt a magyar ember, aki Délafrikában nevezetes felfedező utakat tett?
4. Milyen mély körülbelül a legmélyebb tenger?
5. Mit jelent magyarul Kostarika?

Válasz

reg napi kérdésszinkre

Kérdés: Mikor és hol volt boxer-lázadás?

Felelet: 1900-ban Kinában.

Kérdés: Ki volt Magyar Benigna?

Felelet: Kinizsi Pál felesége.

Kérdés: Hány embert lehet egy köbökilométer területen összepréselni?

Felelet: Kétezermilliót.

Kérdés: Melyik fém a legjobb hő- és elektromosság vezető?

Felelet: Az ezüst.

Kérdés: Melyik híres kémikus lett a francia forradalom áldozata?

Felelet: Antoine Laurent Lavoisier.

CSEPPET SEM FURCSA

- Az én nagybátyám tizenöt évig nem vágta le a haját.
- Furcsa ember lehetett.
- Dehogy. Kopasz volt.

Vásároljon hirdetőinknél!

Az angol tudós-kongresszus elnökeinek előadása az ember-nélküli világról

(London, szeptember). Az angol birodalom nagy tudósegyesülete, a British Association a válságos idő ellenére is megkezdte évi tanácskozását Dundeeben. Sir Albert Seward, a cambridgei egyetem növénytan professzora, az ásatag növényeknek egyik leg-híresebb szakértője, megtartotta elnöki székfoglalóját. Arról beszélt, hogy ősi növényeknek apró maradványaiából

hogyan lehet rekonstruálni magukat a növényeket, egész tájakat

és hogyan lehet fontos ismereteket szerezni általuk a föld és az emberiség történetéről.

Ha az ásatag növényeket mikroszkópikus vizsgálat útján összehasonlítjuk a maiakkal, meg lehet állapítani, hogy a mai növények milyen ősköztől származnak. A mai növények különben maguk is sokkal nagyobb multtra tekinthetnek vissza, mint az ember. Az emberi élet nem több egymillió évesnél, a mai növények nagyrésze már

200 millió évvel ezelőtt is élt és virágzott.

Hatvanmillió évvel ezelőtt, — mondta ezután Sir Albert — egy azóta elpusztult kontinens húzófótt, Észak-Irországtól és Nyugat-Skóciától, 2000 mérföldnyire, csaknem az Északi Sarkig. Ennek az elvesztett kontinensnek a nyomait — a geológusok Thule-nak nevezik — megtalálták ásatag maradványokban, különféle helyeken, például a Hebridákon.

Sir Albert ezután felszólította hallgatóit, hogy repüljenek vele vissza az időben a thulei kontinensre.

— Alig tettük meg repülőutunk ötvenedrészét, máris

eltűnik az ember nyoma.

Egyedül maradunk egy olyan világban, amelybe csak sokmillió év múlva fog belépni az ember. Különös és mélyebb ható tekintettel nézhetjük a természet pompás szépségét.

Rádöbbenünk az ember jelentéktelenségére:

másrészt magasabba becsüljük a szellemi értékeket és mélyebben átérezzük a végtelennel való kapcsolatot.

Az ásatag növénytan megállapítása szerint, mint a professzor elmondta igen sok olyan növény, mely millió évekkel ezelőtt otthonos volt Európában, most csak a Távol-Keleten található. Ezt a tényt másképp alig lehet magyarázni, mint a kontinensnek «vonnulása». Ahogy a jéghegyeket lassan hajtják az óceán áramlatai ahogy a felhők vonulnak az égen, úgy, de sokkal kisebb sebességgel valószínűleg, helyet változtatott a föld sziklás kérgének sok darabja a geológiai időben.

A Manchester Guardian vezércikkben foglalkozik ezzel az elnöki székfoglalóval.

»Egy olyan világban, — írja — amelyet az ember éppen most csuszamlós, izsappá változtatott, megkönnyebbülés a British Association elnökével olyan korba utazni, mikor az embernek még nyoma sem volt.«

GÁZMASZKOT VITTEK A TUDÓSOK A KONGRESSZUSRA

A British Association kongresszusának ülésstermében egyébként igen sok az üres szék. Sok egyetemi tanárt, mérnököt, orvost, katonai és haditengerészeti szakértőt, aki rendszerint részt szokott venni a kongresszus ülésein, hadiszolgálatra hívtak be.

A delegátusok nagyrésze

gázmaszkot is vitt magával.

A tanácskozástermekben táblák jelzik, merre vannak a legközelebbi légvédelmi óvóhelyek.

A legdélibb Adria több kilométeres homokstrandján

Karcsú minaretek és színes csarsija tövében
-- világvárosi, modern hotel

A történelmi Ulcinj vidéke

Ulcinj, szeptember

A kotori öböltől az albán határig, a jugoszláv Adria legdélibb partvidékéig az utóbbi években egyre több turista és egyre nagyobb számú furdövendég jut el. Nem is csoda! A déli Adria romantikus hegyvidéke, a haragos zöld tenger különös szépsége, az egész éven át tűző, verőfényes nap, amit az állandó széljárás, a végtelenbe nyúló szabad tengeren kóborló enyhe szellő hűsít, olyan természeti jelenség, amely az északi Adriához szokott furdözők tömegét csodálattal tölti el. Maga Ulcinj, régi, romantikus történelmi város, Rasztislava ősi fészke. Régi mecsetek, egy festői szép keleti üzletnegyed, az ugynevezett »csarsija« élénkíti s ad a városnak ma is olyan exotikus, keleti jellegű, aminek az Adrián párja nincs. Amióta a déli Adriának ezt a partvidékét élénkebb hajójáratokkal, kényelmes autóbussz közlekedéssel, új utakkal megközelíthetővé tették, azóta

Ulcinj tengerpartjának bárszoros füvenyén évről-évre több a furdöző.

Kilométer hosszúságú a messze földön páratlan homokstrand. Valóban nagyszerű plázs s ebben a keleti motívumokkal és pompás furdölettel, élénk környezetben építette meg az idén a »KO-OP«, az ország legjelentősebb hoteltársasága a négyemeletes, hatalmas terraszokkal és erkélyekkel dizsített

modern hotelpalotáját.

A legtökéletesebb komforttal áll ez annak a nagyközönségnek rendelkezésére, amely évről-évre keresi a változatosságot és azt a nagyszerű tengeri furdót, amelynek strandja méltán vetekedhetik a Keleti-tenger homokpartjával, azzal a különbséggel, hogy itt csodálatos pálmák, olajfaligetek, babérfák, citrom és narancs virítanak, a trópusi vidékek ezek a költői sajátosságai, amelyek Európában valóban kevés helyen lelhetők fel ilyen buja gazdagságban, mint itt Ulcinjban.

Ulcinj mint turisztikai központ is elsőrendű szórakozást és több tanulságos kirándulási lehetőséget nyújt. Közélemben van Budva. II. Petár király álomszerűen szép nyári kastélyával, a »Milocser«-rel és azokkal a régi várfalakkal, amelyek alatt a török és a velencei köztársaság hajóhadai olyan súlyos ütközeteket vívtak s amely falak között évekig időzött

a fiatal Korvin János,

Hunyadi Mátyásnak, az igazságosnak fia. Alig pár kilométernyire van innen Bar, a rómaiak ősi települése; Antibarium, régi római műemlékekkel és leomló török sáncokkal, a hajdani Keletnek és a mai Nyugatnak azzal az érdekes, színes keverődésével, amit az ulcinji régi falak tövében emelt modern »KO-OP« szálloda olyan érdekesen reprezentál.

„AKADEMIJA“ KÁVÉHÁZ

modernül renoválva, új vezetés alatt, Beograd, Akademia Nauka Palotában, Knez Mihajlova 35.

A helyi és vidéki üzletemberek és utazók találkozási helye. Elsőrendű étterem. Menü: ebéd vagy vacsora 14.— dinár. Minden külföldi és belföldi utaság és folyóirat. Modern biliárd-terem, bridsz-szalón, domino-terem. Telefon: 23-845. Tulajdonos: **K. M. SAJIC**

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnap lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetést adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, Noviszád

Ma 5, 7:15 és 9:15 órákor

A kompromitált menyasszony

Viktor De Kowa, Maria Andergast, Adele Sandock

Növények élő ereje a **»Növényharmat«**

nem varázslat, hát **zöld** üvegiét épp ezért sohase nélkülözze háza!

ALLAST KERES

PEKMESTER, iparendélyvel rendelkező alkalmazást vagy finanszírozót keres. Vidékre is elmenne. Leveleket »Jómunkás« jelíggel a kiadóhivatal továbbítja. 6292

IRODISTANÓ szerb-magyar gyors és gépirással délutáni elfoglaltságot keres. Ajánlatokat: »Azonnal« jelíggel a kiadóhivatal továbbítja. 6317

PERFEKT szerb, magyar, német gyors- és gépirónó délutánra állást keres. Szíves megkeresést a lap kiadóhivatalába. 6331

Ha van Tenta a csomagban nyugodtan utazhat. Akármilyen veszélyes is vasuton a huzat. **Kapható gyógyszerárakban és kereskedésekben**. „D“ gyógynövény extract ára üvegenként 12 Dinár.

ELADÓ

HÁROMLÁMPÁS Unie villanyrádió olcsón eladó. Cim megtudható a kiadóban. 6273

VÁLYOG ELADÓ. Ugyanott házbontásból származó törmelék és föld kapható. Noviszád, Groblyanzka 10. 6297

Ha jó élelmiszert akar venni,

keresse fel a **Kralja Petra II. 23.** sz. alatti új élelmiszer üzletet, ahol a legponosabb kiszolgálásban lesz része. Naponta friss uradalmi gyümölcsök és tejtermékeket a legolcsóbb áron szerezheti be.

FIAT D.K.W. - WANDERER, AUDI-HORCH
 gépkocsiképviselet
AUGUST KUTALEK
 NOVIZSAD, KRALJA PETRA II UCCA 64 - TELEFON 31-06

PALOTA

Uj palota azonnal eladó a kereskedelmi központban nagy termekkel és nagy helyiségekkel. — Garantált jövedelem 840.000.— dinár. Ara csak 6.000.000.— dinár, amelynek fele jelzáloghitel és levonásba jön. — A palota nettó 15% -ot jövedelmez. — Eladja kizárólag »NEIMAR«, Beograd, Kralya Milana 20. Telefon 27-796.

FIATAL fűszerekereskedő szeptember 1-én eladja Berger József Noviszád, Laze Kosticsa 4. 6332

TISZTA SZOBA-KONYHÁS lakást keres a belvárosban pontos fizető október 1-re. Cim a kiadóban. 6334

KÜLÖNFÉLE

Dr. FILIPON CRÉME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ara helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

ÖRÖKBE ADNÁM egészséges és szép négyhónapos fiu-gyermekemet gyermekszertető párnak vagy egyéneknek Cim a kiadóhivatalban. 6324

ELVESZETT szombaton reggel 5 órakor a Mornarszka uccától a Szuboticka uccán át a Lisics fatelepig 800.— dinár. A becsületes megtaláló 3000 dinár jutalmat kap. Cim a kiadóban. 6325

SZEPLŐT, pattanást hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet DARUVARI krém minden szaküzletben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 750 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszer-tár, Szubotica.

EBERHARDT »Vaddisznó« eke PRACNER vetőgép kapható SZENES vasúletben.

SOHASEM LESZ KERESÉTEL NÉLKÜL az, aki nálam mérlegképes könyvelővé képeztetni ki magát. — Kérjen prospektust! Borbély Lajos, könyvszakértő, Noviszád, Postfach 75. Lakás: Kralya Petra II. ulica 162. számú ház melletti új uccában. 6000

OLCSÓN VEHET DRÁGÁN ELADHAT HASZNÁLT ISKOLAKÖNYVEKET
VIG könyvkereskedésében SZUBOTICA. Tel. 57

„Orthopäd“ cipőket
 minden fájó lábára, a leújabb módszerek szerint garanciával készít
Gál István, Szubotica Zrinjski tér 2

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
 Telefon: 21-37, éjjel 20-58
 Felelős kiadó: **André Dezső**
 A kiadóhivatal vezetője: **Blazsek Ferenc**
 Pretpilata — Előfizetés:
 Egy óra 28.— dinár (kihordó útján 30 din.)
 Három óra 80.— dinár (kihordó útján 86 din.)
 Félévre 160.— dinár (kihordó útján 172 din.)
 zlszi svakodnevno - Mezelenik napon a Post. čekovni račun — Postacsekizsámia: Zagreb, 46.692